

Peder Herslebs prædiken Alle helgens dag

Taler

Peder Hersleb
Biskop

Omstændigheder

Prædikentekst:

Matthæusevangeliet kapitel 5, vers 1-12

1 Indgangen.

Salighed er det første Ord JEsus taler i vor Text: Salighed er det vigtigste vi har i Ønske og Øyemed; Salighed er og det eeneste vi i Dag ville handle om.

5

JEsus igientager saa ofte det Ord Salig, at han vil dybt indtrykke os det Ord, og opvække hos os en Længsel derefter, og formaae os til ret vel at betragte den Salighed, som han forkynder.

10 Men som det ikke er den ævige Salighed JEsus her vil tale om, eller den Salighed efter dette Liv, uden saa viit at disse Saligheder, han her anfører, ere som Veyen, som Forberedelse, som Forsmag paa den ævige Salighed; saa er det ogsaa ikke den ævige Salighed vi i Dag egentlig har at tale om, og vi ere heller ikke skikkede til at handle ret om den.

15

Meget har Skriften sagt os om det ævige Livs Herlighed; meget kand vi selv stille os for; meget er skrevet og tælt derom: men hvad er det? Det heder dog: **det er endnu ikke aabenbaret i os hvad vi skal blive 1. Joh. 3. v. 2.**

20 Alt det vi hører, eller læser, eller stiller os for om det ævige Livs Herlighed: alt hvad Menniskene kand tale, eller for Menniskene kand tales herom, maae komme mig fore ligesom de smaa Land-Carter, at gandske Riger og Lande, Byer og Stæder ere afridsede paa en liden Plet Papir, saa kand man nok tænke, at der paa saadan liden Plet ikke meget kand sees, hvad Herlighed, hvad Pragt, hvad
25 Skjønhed der kand være paa hvert Sted; men der staaer en Prikke, det skal betyde en heel herlig prægtig Stad; der staaer en Busk, det skal betyde en heel Skov; der

staaer et Tegn, det skal betyde en Fæstning; der staaer en Streg, det skal betyde en Floed; saa lidet vil det og forslaae mod Himmelen, alt hvad vi veed derom.

30

De kiødelige sindede Muhammedaner kand beskrive os paa deres Muhammedis viis et Himmerig fuld af kræsne Retter, delicate Viner, blomstrende Haver, skønne Qvinder.

35 Kiødelige Jøder kand af deres Talmud fabulere om Paradises Tractamenter, af Fuglen Barjuchne, af Dyret Behemoth, af Fisken Leviathan, Vinen af Adams Kielder.

40 De hedenske Poeter kand snakke os noget for om de Elysæiske Felder med Guld-Æbler paa Træerne, Floder af Nectar, Safran for Græs.

Saaledes kand enhver efter sit Sind, de, hvis Bug er deres Gud, som har jordiske Sind, fingere sig selv et Himmerige, gjøre sig selv, efter kiødelig Sind, kiødelig Ideé om Himmelen, og kildre sig selv ved slige jordiske Forventelser af
45 Giestebuder, Dands, Music, Vellyst, og der bliver dog intet sligt af.

En god Christen kand vel forlyste sig med de Lignelser, som Gud har brugt for at føye sig efter vor Eenfoldighed, de Palladser, de Guld-Gader, Perle-Porte, Giestebuder, det dekkede Bord, de Engle-Brød, de skønne Klæder, de grønne
50 Palmer, de deylige Kroner, den Glimren og Glands og fleere slige Emblemata, fordi vi veed intet høyere at tænke, eller herligere at ligne det ved; men en Christen veed dog vel, at Himmelen er gandske noget andet, som vi ikke kand begribe og ey heller kand udføre; og han lader sig nøye med, at han veed, at i Himmelen skal være Overflod af alt Godt uden Mangel, Ungdom uden
55 Alderdom, Skiønhed uden Lyde, Sundhed uden Sygdom, Herlighed uden Synd, Glæde uden Forfængelighed, Lystighed uden Fristelse, Sikkerhed uden Frygt, Rolighed uden Fare, Vellyst uden Kiede, Liv uden Død, og at alt dette er, saa at sige, ikkun de allermindste af de Herligheder, som for deres Mængde ikke kand tælles, for deres Storhed ikke kand fattes, for deres Høyde ikke kand
60 begribes.

Med et Ord: Gud selv, det u-endelige Gode skal der være os alting. Men som vi ikke ere skikkede til at tale om den Salighed, saa er det heller ikke om den Salighed JEsus taler i vor Text; men han taler om en Salighed, som er i
65 Christendommen selv i dette Liv, en Salighed, som her begyndes, og her paa

Jorden skal besiddes af dem, som vil komme til den anden.

70 Men, mine Allerkiærste! Denne Salighed er ligesaa skiult, som den anden, ja den er endnu meere skiult, end den anden.

Hedder det om den Salighed hisset: Det er endnu ikke aabenbaret i os, hvad vi skal blive, 1. Joh. 3. v. 2. saa heder det om den Salighed her: Vort Liv er skiult med Christo i GUD, Col. 3. v. 3.

Den Salighed efter dette Liv er saa viit skiult, at vi ey tilfulde kand begribe den, imidlertiid er den dog ikke saa skiult, at jo enhver veed, at der er saadan Salighed til, det troer ogsaa de Vantro; men at der er en Salighed for de Troende i dette Liv, at Guds Børn, ja tit elendige og udvortes jammerlige Mennesker, har dog en Salighed nu, ja det, som ansees for en Elendighed hos dem, er just en Salighed, det er meere skiult; det ikke alleeneste Verden ikke begriber, men de vil ikke engang troe eller høre, at sligt er til; de holder det ikkun for Snak; de forarge sig over at høre det; De troer og tilstaaer gierne, at de Gudfrygtige har en Salighed at vente, og saa viit priise de dem lyksalige, og ville nok gierne bytte med dem i Døden, at en u-gudelig Bileam ogsaa vil sige: **Min Siæl døe de Retfærdiges Død!**

Men at en Gudfrygtig har en Salighed nu, ja midt i deres Foragt og Elendighed har en Salighed, det leer Verden ad, og den Salighed forlange de slet intet at have, eller deele med dem; imidlertiid er det dog saa, og Skriften taler derom paa mangfoldige Steder, men blot vor Dages Evangelium alleene skal være os nok dertil, saa jeg ikke vil opholde mig med noget Indgangs Sprog; dog vil jeg blot anføre de Ord uden vidtløftig Forklaring, som Apostelen Paulus taler: Gal. 4. v 15. **Hvad vare I den Tiid salige!**

Paulus har i det foregaaende tælt om, de Galaters Omvendelse og Christendom, at de har været paa god Vey, de havde de saa vel fat, de havde begyndt saa deylig i Aanden, ja de havde endogsaa liidt for Christendommen; og der om siger: **O! Hvad vare I den Tiid salige;** men siden havde de Galater ved falske Lærere ladet sig forvende fra det rette Vey i Christo, og rette Begreb om Christo, og vare faldne paa andre Veye uden for Christo i udvortes Lovens Gierninger, saa at Paulus klager, de vare forvendte fra Sandhed og ligesom fortryllede Gal. 3 v. 1.

De har forloret den HÈrre Christum, Gal. 5. at han havde arbejdet forgieves paa dem, Gal. 4. og at de havde lidt forgieves, hvad de havde lidt, Gal. 3.

110 Saa vil nu Paulus blot minde dem om deres forige Tilstand og deres Lyksalighed i den Tilstand: **Hvad vare I den Tiid salige**, og det ikke saa at forstaae, som endeel ville forklare det, hvad holdte I eder den Tiid selv salige; hvad bildte I eder selv den Tiid ind at være lyksalige.

115 Ney det var ikke nogen Salighed i Indbildning, som de kun meente selv at de havde; det var en virkelig Salighed, som Paulus siger, at de den Tiid havde. Egentlig heder det: hvad! Hvor stor var da den Tiid eders Salighed, ved hvilket Ord jeg blot merker dette, at det er just det samme Ord JEsus i vor Dages Evangelio saa ofte raaber paa: Salige, Salige, Salige, og alt saa den samme
120 Salighed Christus taler om i Texten, den samme Salighed er det Paulus siger, at de Galater har havt, ikke at de skulle faae den i det ævige Liv, contrair: Paulus frygtede for, at de alt havde tabt den igien, men de har havt den.

Jeg observerer, og at det er det samme Ord, som bruges om GUD selv: **Gud den**
125 **alleene salige Gud, 1. Tim 1 v. 11.**

Det Ord bruger JEsus om sine Disciple: Salige ere de Øyne, som see det I see, Luc. 10. V. 23. Det Ord bruger JEsus i vor Dages Evangelio om alle dem, som gaaer paa den rette Christendoms Vey i den rette Orden.

130 Det Ord bruger Paulus om de Galater, at den Salighed har de havt: **Hvor stor var den Tiid eders Salighed**, hvilken Tiid? Den Tiid, da I trolig holdte eder til Christum; den Tiid, da I arbejdede paa eders Christendom; den Tiid, da I havde Lidelser og Spot for Christi skyld af andre, og Angest i eders egen Siæl.

135 O! Hvad vare I den Tiid salige, o! Hvor stoer var den Tiid eders Salighed. Altsaa, mine Allerkiæreste! Er der en Salighed, som Christendommen har i dette Liv, og den bestaaer ikke alleeneste i Haabet, i Vente.

140 Nu ogsaa det er en Salighed, og ikke en ringe Salighed: Vi kand rose os af det Haab vi har om den tilkommende Herlighed Rom. 5. v. 2.

Men det er ikke nok, vi ere salige i Haabet, siger Paulus Rom. 8. v. 24. Han siger

145 ikke: vi haabe at blive salige, ney det er for lidt: har vi da intet andet, end det blotte Haab at spise os med? **Haabede vi ikkun paa Christum i dette Liv, da vare vi de elendigste 1. Cor. 15. V. 19.**

Det er: havde vi intet andet af Christo i dette Liv, end et blot Haab, da var det
150 slet med os. Ney vi ere virkelig salige i det Haab, at det Haab, den Vished er en Salighed. Den Salighed bestaaer og ikke alleene i den Viished, Rettighed, vi har til Himmelen. O! Vi har alt det, som kand kaldes Vished.

JEsus har forhvervet os den; vi har Brev og Segl derpaa, Brevet er GUds Ord,
155 Seglet er GUds Aand. Vi har Testament derpaa, vor ældste Broder, da han døde, testamenterede os det, og det kand ikke ryges: **Fader jeg vil, at de, som du har givet mig skal være der, som jeg er Joh. 17. V. 24.**

160 **Og see den Herlighed, som du har givet mig. Og jeg hav dem den Herlighed, som du gav mig Joh. 17. V. 22.**

Vi har Eed derpaa; Gud har foeret os det til. Vi har meere, vi har alt Nøgelen til Himmelen: Nøglene ere so alt overantvordet til et Tegn, at det hører os til;
165 Himmerigs Nøgle, Saligheds Midler, Ordet og Sacramenterne.

Hvo som troer bliver salig, det er vort Kiøbe-Brev og Skiøde. Vi kand jo eye et Huus, om vi end ikke er flyttet derind. Nu den Vished, den Ret er jo en Salighed; men ikke nok, at vi har en Salighed i Haabet, en Vished og Forsikring.
170 Ney vi har en Salighed efter Begyndelsen, vi har et Himmerigs Rige her, Guds Naades Rige, og vi haabe endnu et andet Himmerigs Rige, Guds Æres Rige.

Imidlertid er det Himmeriges Rige, som vi har, en virkelig Salighed; vi vandre nu i Troen, hisset skal vi vandre i Beskuelsen 2. Cor. 5. v. 7. Saa har vi en
175 Salighed nu, endskiønt den Salighed er u lige større, vi skal have hisset.

Vi ere jo nu alt Arvinger, og en Arving eyer jo al Arven, endskiønt han udi Umyndigheds Aar ey kand nyde den tilfulde, ikke kand disponere derover efter sit Behag; men nyder dog af sin Arv, saa meget han behøver til at gjøre sig dygtig til
180 at bruge sin Arv, indtil han engang skal faae den fulde Arv at raade over.

Saa er en Troende allerede fuld Arving af det JEsus har forhvervet og

testamenteret ham; men her i Livet ere vi endnu i vore U-myndigheds Aar: vi
185 kand ikke selv begribe og forstaae alt det Gode, som os hører til, vi skal her gøres
dygtige til Helgenes Arvedeel i Lyset Col. 1. v. 12.

Men vi faae saa meget af det ævige Livs Tillæg og Herligheder, som vi i dette Liv
behøver til at opholde det aandelige Liv, til at styrke os i Troen, og i Guds
190 Samfund; ja endnu meere: det ævige Liv begyndes allerede i os her, at det samme
ævige Liv, som vi der skal have i Besiddelse og Beskuelse, det begynder hos os her
i Troen.

Derfor siger Johannes saa eftertrykkelig: **Gud har givet os det evige Liv, og**
195 **dette Liv er i hans Søn, hvo som har Sønnen, han har Livet, dette skriver**
jeg, paa det I skulle vide, at I have det ævige Liv. 1. Joh. 5. v. 10. 11. 12.

Det forstaaer sig selv, at den Salighed og Herlighed i det ævige Liv efter Døden
er u-lige større, u-lige anderledes, end den Salighed, i dette Liv. Hvo tvivler om,
200 at der jo er stor Forskiel paa det Liv, som et Barn har inden i sin Moders Liv,
hvor ligger bunden, kneben, i Trængsel, i Mørkhed, og det Liv, som siden haves,
naar det fødes: imidlertiid er det dog det samme Liv, som begyndes i Moders
Liv, og fortsættes siden.

Der er visselig Forskiel paa det ævige Liv her og der, ikke allene Graderne, at der
skal vi have de aandelige gode Ting i u-lige større Grad; men og Forskiel i
Parterne, at her har vi de Ting, som vi ikke der behøve, der igien ere de
Herligheder, som vi her slet intet veed af: imidlertiid begynder Saligheden i
Igienfødselen, og den Salighed, det Liv, voxer i dette Liv, alt som vi bliver jo
210 længere jo meere styrkede i Troen, rodfæstede i Gud, duelige til Himmelen; og
fuldkommes i det andet Liv: Den Salighed er her kun som Morgen-røden, som
Dagningen; men bliver alt større og større, hisset er den fulde Middags-Soel,
derfor heder det om en troende Siæl i Høysangen: Hvo er den, der opgaar som
Morgen-røden, deylig som Maanen, udvaldt som Solen, Høys. 6. v. 10.

215 Nogle Stykker af den ævige Salighed har vi her virkelig Begyndelse af, og det er
vor Salighed her, og vor Forsmag; vi har Guds Kundskab, og det er vor Salighed
her, og er et Stykke af Saligheden hisset; men hisset skal den Kundskab være u-
lige større: **Her seer vi ved et Speyl i en mørk Tale, hisset Ansigt til**
220 **Ansigt, her kiende vi ham i Stykke-viis, der skal vi kiende ham, ligesom**
vi ere erkjendte. 1. Cor. 13. V. 12.

225 Vi har en Glæde i Gud, og det er vor Salighed her; men hisset u-lige større Glæde
i Gud, overflødig Glæde i de lystige Værelser hos hans høye Haand ævindeligt
Ps. 16. V. 11.

230 Vi har en Siæles Rolighed i den Fred med Gud, og det er vor Salighed her, hisset
en større, en u-lige større, den stolte Roe i Fredens Huus. Der staaer GUDs Børn
endnu en Rolighed for, siger Paulus Ebr. 4. v. 9. nemlig en større, en herligere
Rolighed.

235 Vi ere her frelste fra Synd, nemlig Synds Herredømme, Synds Straf, og det er vor
Salighed her; men hisset en u-lige større Frelse fra Synd, ogsaa fra Synds Fristelse,
Synds Rod, at her skal Synden ikke meere herske i vore dødelige Legemer; men
der skal den ikke meere være til.

240 Vi har her et Samfund med Gud, og det er vor Salighed her; men hisset en u-lige
herligere og nærmere Samfund, hvor Gud skal være alting i alle. Alt saa er her en
Salighed i dette Liv, en Begyndelse af den ævige Salighed, en Forsmag af
Himmelens Herlighed, Fordraaber af de Vellysters Strømme, Aandsens første
Grøde, som de Frugter Speyderne bragte udaf Canaan forud, at lade Israel see
og smage før de komme derind, for at gjøre dem desmere modige at stræbe
derefter og stride derfor.

245 Eller ligesom der skrives om de, der seyle til de langt fra liggende Stæder Ceilon,
Madagascar, at inden de komme nær Landet, ja inden de endnu seer Landet, har
de yndig Lugt, og stærk Lugt af de Kryderier paa Landet, hvoraf de kand merke,
at de ere paa rette Cours; Saadan er den Forsmag Gud giver sande Troende her,
250 før de komme til de levende Lande.

Mange Stykker af det, som hisset skal gjøre vor fulde Salighed, har vi alt her en
Begyndelse af; men der ere igien andre Stykker: den U-dødelighed, den
Fuldkommenhed, den Guds Beskuelse, den Legemernes Forklarelse, som alleene
255 høre det andet Liv til. Alt saa er her dog en virkelig Salighed ved
Christendommen i dette Liv.

Hvad vare I den Tiid salige!

260

Og foruden den Salighed vi her har, har vi endnu Haab, Vished og Forsikring om en anden langt større Salighed. Og det er det vi i Dag ville betragte:

265

Den Salighed der er ved Christendommen i dette Liv.

Jeg veed vel, mine Allerkiæreste! At det er et stort Paradoxon, det er en Sandhed, som ikke bliver troet af Verdens Børn og Fornuften, hvor meget det end bevises:
270 jeg bilder mig og ikke ind at kunde saa forestille det, at alle skulle troe det; og dersom jeg ikke var forsikret paa, at her vare de Siæle iblant os, som selv vidste og havde erfaret den Sandhed, saa vilde jeg ikke spille Ord derpaa; thi Verden kand ikke see det.

275 Ney Verden, holder alt formeget af det, som de kalde Herlighed, og er saa indtagen af den, og begriber umueligt, at der kand være nogen Herlighed og Lyksalighed uden i det, som i deres Øyne synes stort.

Det er dem u-troeligt, at Guds Børn, som i deres Øyne synes at leve saa tvunget, saa tungt, saa u-lystigt et Levnet; som ofte tilmed ere fulde af Bedrøvelse, at de, siger jeg, skulle i alt dette være salige, lyksalige, lyksaligere, end hine i ald deres Herlighed.

O! Det holde de latterligt, ja taabeligt at sige det, og naragtigt at troe det, de
285 Stakler, som veed ikke af bedre! Ney, vil man tale om Salighed i det andet Liv, det vil de tilstaae os, og gierne participere med os; men den Salighed vi har i dette Liv, den vil Verdens Børn gierne lade os beholde selv.

Ja om de nu og vil tilstaae, og synes at de kunde begribe, at en Christen, som har overvundet sine Lyster og heftige Passioner, og nu staaer i Fred med Gud, og har Guds Aand i Hiertet, at en saadan kand være lyksalig, fornøyet, glad endogsaa i udvortes Lidelse og Drøvelse: nu det synes Verden nogenledes at kunde troe og finde sig udi, men at en Christen, inden han er kommen til den Grad, en Christen, som endnu staaer i sin Striid, i Poenitentses Kamp, som er bedrøvet
295 over sine Synder, elendig i sin Siæl, føler endnu ingen Aandsens Glæde, ingen ret Trøst og Forsikring, at han, siger jeg, i den Stand er lyksalighed, ja salig, ja lyksaligere, end det allerlyksaligste Verdens Barn i al sin Herlighed, det vil de ikke høre, det kand de ikke troe; og just det er det dog, hvad JEsus siger i Dag: Salige ere de aandelig Fattige, de Bedrøvede, de som hungre og tørste efter

Retfærdighed, som lide Forfølgelse rc.

Og det er det, vi skulle betragte, nemlig: **Den Salighed som er ved Christendommen i dette Liv**, merker: i dette Liv, altsaa taler jeg ikke et Ord om den Salighed, som følger paa Christendommen efter Døden, der om melder Texten; Eders Løn skal være stor i Himmelen; men i dette Liv, ja jeg faaer ikke Tiid engang til i Dag at vise al den Salighed, som følger med Christendommen i dette Liv, thi ogsaa den er to slags: Der er en Salighed, som følger paa Christendommen i dette Liv, alt som vi avancerer ved hver Grad, ligesom en Løn, ogsaa det taler Texten om: **De skal husvales, De skal mættes, De skal besidde Jorden rc.**

See alt dette er i dette Liv, og dog vil jeg ikke tale derom denne gang, men der er en Salighed udi hvert Stykke i sig selv: der er en Salighed i aandelig Fattigdom, i aandelig Bedrøvelse rc.

Det er, jeg vil ikke røre et Ord om det, der skal følge paa alle disse Stykker i Ævigheden: **Eders Løn skal være stor i Himmelen**, jeg vil heller ikke tale om de Forjættelser, som skal følge paa disse Stykker i dette Liv med Tiden: **De skal husvales, mættes rc.**

Men jeg vil fornemmelig fæste mine Tanker i Dag paa det eene Ord ere: Salige ere, ere nu, nu strax, nu i det samme, nu inden de komme i Himmelen, nu inden de skal husvales paa Jorden, mættes paa Jorden: Salige ere nu de aandelig Fattige rc. Og det skal blive vor Forhandlings Materie denne gang, og at gaae derudi ordentlig frem, lige efter Texten, vil jeg vise disse tre Stykker:

Den Salighed, der er i Christendommens tunge Begyndelse, saa bedrøvet, saa besværlig, som den synes: **Salige ere de Fattige, Bedrøvede, Sagtmodige.**

Den Salighed, der er i Christendommens besværlige Fremgang, i Troen selv og Troens Frugter: **Salige ere de, som hungre og tørste, de Miskundelige, Fredsommelige rc.** Og endelig

Den Salighed, der er i Christendommens traurige Skiebne, i Lidelser og Trængsler, som pleye at følge med Christendommen: naar I forfølges, bagtales

340 rc.

EXEGESIS.

Det er sandelig ingen Under, at Christendommen kommer naturlige Mennisker viderlig og u-behagelig, besværlig og traurig for, efterdi den forbyder Vellyst, 345 den forskyder Forfængelighed, den fører og megen Angest, Møye, Kamp og Kors med sig.

At den Tyrkiske Religion har indtaget saa mange Lande, og fundet saa mange Tilhængere, skønt den er en Samling af U-rimelighed, kand jeg ikke undre; thi 350 det er en Religion, just saadan en, som Kiød og Blod vil have den, som baade giver Frihed til kiødelig Vellyst, og tillige lover et Himmerig, som bestaaer blot i kiødelig Vellyst; men det er fast meere Under, at Christus har faaet nogen til sin Religion, og til at være sine Efterfølgere, han som i steden for at recommendere sin Lærdom, i steden for at gjøre den behagelig, i det mindste af Begyndelsen, 355 for at lokke nogen til sig, meget meere siger forud reent ud, at hvo, som vil være hans Discipel skal fornegte sig selv, tage hans Kors paa og følge ham efter Matth. 16. V. 24. Siger reent ud: I skulle græde og hyle, men Verden skal glæde sig Joh. 16. V. 20. Siger reent ud, at det er en snever Vey, en trang Stie, og faae vandre derpaa Matth. 7. v. 14. Siger reent ud, at det bør os ved megen Trængsel og 360 Gienvordighed at gaae ind i GUds Rige Ap. G. 14. V. 22.

Ja sandelig den heele Christendom maatte synes en Lærdom ligesaa viderlig for Kiød og Blod, som stridig mod Fornuften.

365 Det som er kiendelig og begribelig i Christendommen er noget, som er aldeles ubehagelig for vor Villie, Ex. Gr. Poenitentse, aandelig Bedrøvelse, Verdens Forsagelse, egen Fornegtelse, Kiødets Korsfæstelse, det er alle saadanne Ting, som ikke skulle gjøre os synderlig gierige, eller opvække stor Appetit til Christendommen.

370

Det nu, som skulle være got i Christendommen og gotgiøre det andet, det er igien u-synlig, det er saadanne Ting, som ikke kand legges nogen for Øyne, som ikke kand gøres begribelig for Fornuften; og det som pleyer at følge med en sand Christendom, og være som et Apendix; den Verdens Foragt og Spot, 375 Forfølgelse og Had, det er altsammen noget, som Kiød og Blod ikke gierne vil have: Saa vi maa tilstaae, at Christendommen ikke har udvortes Fordeele til at lokke nogen til sig, men mange Ting, som rebuterer.

380 Det, som er synlig i Christendommen, det er u-behagelig; det, som følger igien med Christendommen, er u-behagelig, det, som er født i Christendommen, er u-synlig, og det ævige, som følger derpaa, ja det tilstaaer man endelig at være skiønt, men det er saa langt henne, det er saa u-vist at faae, og det er dogg saa tingt, intet got at have i Livet.

385

Men just dette er ogsaa stor Beviis paa Christendommens Sandhed, Hellighed og Guddommelighed, at skiønt den fører saa meget Ont med sig, som synes ont, saa har dog Christus ikke alleene faaet Tilhængere, men at de, som er bleven engang hans Tilhængere, de igien har ikke været at bringe fra Christo med al
390 Verdens Pinseler og Trusler, Lyster og Tillokkelser.

See det er jo aabenbare Beviis paa, at der maae dog være nogen u-synlig Sødhed og Salighed ved, som er capabel til at opveye og overveye alt det ubehagelige, som synes at være derved; saa at der har aldrig været noget smagt
395 Christendommens Sødhed, som jo er færdig med at sige med hin Martyr, der han blev formanet at fornegte Christum: O! Han har aldrig gjort mig noget ont, derimod har jeg saa meget got i Christo, saa jeg aldrig kand forlade ham.

Virkelig er det for Verdens Børn den største Hinder, den værste Anstøds Steen,
400 at de anseer Christendommen (nemlig den rette, sande) virkelig som en tornet, besværlig Vey, som en tung og u-rimelig Ting at rette sig efter, som et traurigt og u-lystigt Levnet.

Nu hvad skal vi svare dem herpaa? Naar de holde os det for. Vil vi negte det, saa
405 synes det vi tale imod den Sandhed, der er saa klar som Solen; vi tale imod den Sandhed, som hver kand finde og føle.

Vil vi da sige: ja det er sandt, det er et besværligt og traurigt Levnet, men der følger en saa stor Salighed efter dette Liv; nu det maae de vel tilstaae, og derved
410 kand vi vel stoppe deres Munde, men sandelig ikke vinde deres Hierter; Thi, mine Allerkiæreste! Det gjør det sandelig ikke, for den tilkommende Herlighed resolverer neppe noget Verdens Barn til at forsage Verdens Lyst, og vælge selv et u-lystigt Levnet, da tage da heller det visse for det u-visse, det nærværende heller end det, som er langt borte, det da kand see heller, end det de skal blot bilde sig
415 ind efter deres Mening, de tænke: det ævige skal nok finde sig, kommer Tiid saa kommer Raad; de vove det i det mindste paa det samme, men kunde man blot

faae dem til at troe Guds Ord, ville de blot troe Guds Sandhed meere, end deres eget Begreb, saa var det let for dem at see, at Christendom ikke alleene hielper til
420 Salighed hisset, men at den er idel Salighed.

Det Onde selv, som Kiød og Blod er faa bange for, ja det, som synes det allertungeste, allerverste, allerelendigste i Christendommen, det er selv Salighed: kunde de det troe, siger jeg, saa var Sagen let, og de bleve vel overtalte, men det
425 er U-lykken, det vil de ikke troe, førend de erfare det, og de kand ikke erfaret det, uden de maae troe det først, de maae først give GUD den Ære at troe det paa hans Ord, fordi han siger det, saa skal de snart faae at finde og erfaret det, at det er saa.

430 Det er just det Christus i vor Dages Evangelio vil lære sine Disciple og Folket; det er det, som volder, at han raaber saa tit paa det Ord: Salig, Salig, Salig, nemlig at vise, at Christendom ikke alleene fører til Salighed, men er en Salighed, hver Stykke for sig er en Salighed.

435 Han viser først, at det, som synes allerverst meest haardt og ont, det som baade Natur og Fornuft meest vil krympe sig for: Aandelig Fattigdom, Bedrøvelse rc. At det er en Salighed, at de Folk ere ikke elendige, men salige: **Salige ere de Fattige rc.**

440 Han gaaer dernæst og viser, at de Pligter i Christendommen, som synes saa tunge, saa vanskelige: Sagtmodighed, Fredsommelighed, Taalmodighed, at og de ere søde og salige. Allersidst paastaaer han, at det, som følger paa Christendommen: den Forfølgelse, Bagtalelse, Spot af Verden, at og de ere ikke ont, men og de ere selv en Salighed: Nu at JESUS siger os det, det bør jo være os
445 nok, tør du sige: Christus har ikke sagt sandt?

Hvad er det da du bekiender, at JESUS er Sandheds Mund, dersom du ikke vil troe det, han saa tydelig siger, og paa den Troe vove og forsøge. Men endskiønt det bør være os nok, at JESUS siger det, saa ville vi dog understaae os i Dag at
450 ransage hans Ord, og see om det er saa: Vi skal befinde, at i hvert Trin af Christendommen er lutter Salighed, ikke alleene en Salighed det bringer os til, som følger derpaa; men en Salighed i Tingen selv strax paa Stedet.

Det er gandske vist, at den Text er den deyligste og fuldkommenste Text om
455 Aaret, ret Christi Lærdoms Extract, ret Christendommens Compendium:

Christendom bestaar jo i Poenitentse, Troe og Troens Frugter, og see dem har vi her i deres rigtige Orden.

460 Salige ere de Fattige i Aanden; til den hører Anger og Ruelse: Salige ere de Bedrøvede. Her er Troen paa Christi Retfærdighed. Salige ere de, som hungre og tørste efter Retfærdighed. Her er Poenitentses og Troens Frugter: Sagtmodighed, Fredsommelighed, Barmhertighed, Hiertets Reenhed, Taalmodighed, endnu meere: Her er baade Christendommens Pligter og dens
465 Frugter: Her er baade Saligheds Vey, og Salighed selv.

Salighed Vey saa ordentlig fremført, saa tydelig udført, som jeg nu ey faaer Tiid at vise: Salighed selv: og det baade efter dette Liv: **Deres Løn skal være stor i Himmelen;** og Salighed i dette Liv, og det baade den, som følger paa
470 Christendommen, alt som vi avancere: **De skal husvales, de skal mættes, see Gud, kaldes Guds Børn rc.**

Saa og den Salighed i dette Liv i Tingen selv: og den er den meest skiulte, meest hemmelige, meest u-bekandte Salighed, som Fornuften og Verden allermindst
475 vil forstaae, og just derfor den, som jeg vil tale om, og det saa meget meere, som jeg holder for, at det er just Christi Øyemeed i denne Text.

JESus holdte denne Prædiken for en stor Mengde af Folk, som var kommen tilsammen, og for sine Apostle, dem han nu havde kaldet, og ville her lære dem
480 det, som de siden skulle lære andre, og give dem nu en ret Grundrids paa den gandske christelige Lære: hans Øyemerke var i sær at legge fra sig de Beskyldninger, andre havde mod hans Lærdom; thi det gik med JESu, som det gaaer med alle dem, der vil lære Folk den rette sande Christendom, ikke den cavalleriske alamode Christendom; da er gierne disse to Beskyldninger derimod;
485 at det er en nye Lærdom, eller at det er en haard, tung, farlig Lærdom: just det blev sagt mod Christi Lærdom.

Pharisæerne sagde: Det var en nye Lærdom, han lærde mod Mosen, mod Loven, fordi det var mod deres System; det ville JESus vise, at det var falskt, og derfor i
490 den gandske Text har merkelig fast brugt idel Skriftens Ord.

Hver Salighed JESus her nævner er taget af det Gamle Testamentes klare Ord, hvilket vel skulle være mig fornøylegt at vise, men Tiden vil ikke tillade det. Men andre Folk igien havde en anden Beskyldning med JESu Lærdom, en

Præjudice, at det var en tung Lærdom og et tungt Aag, et tungt Levnet han ville føre dem til: Hvem kand saa leve? Det er en haard Tale Joh. 6. v. 60.

500 See det vil JEsus betage dem, og derfor taler om lutter Salighed: Salig er hans første Ord; Salig hvert andet Ord, al hans Lærdom var ikke at gjøre Folk elendige, u-lyksalige, men salige her og hisset.

505 Nu alt dette vidste Apostlerne, men disse havde og deres Præjudicer: de ventede visselig en Lyksalighed ved JEsum, derfor har de givet sig til ham; men de ventede en timelig Lyksalighed, et jordisk Rige, ogsaa det vilde JEsus betage dem, at de vist nok skulle ved ham blive lyksalige, men ikke paa den Maade, som de ventede, de skulle faae en Salighed her, men som ikke bestoed i udvortes Herlighed, men en Salighed i aandelig Fattigdom, i Bedrøvelse.

510 Han var kommen at skaffe dem et Rige, men ikke, som de meente, et jordisk Rige, ney: de skulle faae det, de ventede, men paa en Maade, som de ikke ventede, Himmeriges Rige, Naadens Rige her, Guds Rige inden i dem, det Guds Rige, som bestaaer i Retfærdighed, Fred og Glæde i den Hellig Aand.

515 Just for begge disse Præjudicers skyld begynder JEsus sin Tale i Dag med det Ord salig. De som meente, at der var intet andet, end Elendighed, Traurighed hos JEsum og JEsu Lærdom at hente, dem viser han, ney, at det er lutter Salighed, han har at bringe.

520 De, som igien ventede hos ham Salighed og Lyksalighed, viiste han med det første Ord, ja, de har ret, men en Salighed i aandelig Fattigdom, i Bedrøvelse: og fordi det var en saa høy Materie, JEsus ville tale om, virkelig det høyeste, der kand tales om: det som er Fornuften saa u-begribelig, at der er en Salighed i Fattigdom, Glæde i Bedrøvelse, og saa fort: just derfor, siger Texten, at han
525 stigede op paa et høyt Bierg, fordi her var intet gemeent, intet nedrigt, intet almindeligt; men høye Ting han taler om: og sandelig de, som vil have godt af denne JEsu Tale, maae stige op paa Bierget at høre ham, maae opløfte Hu, Sind og Hierte fra Jorden, fra kiødelig Sands, fra egen Klogskabs og Fornuftens Domme, og blot sætte sig ved JEsu Fødder, og troe forud, at han kand sige dem
530 det, de ikke forstaae; de maae ikke lade sig strekke af de høye Bierge: de seer, Fattigdom, Bedrøvelse, Forfølgelse; alt dette er saa høye Bierge, det kommer Kiød og Blod tungt for at overstige; men vil de have Forstand paa disse JEsu Ord, da maae de ikke lade sig strekke; den Sødhed af de Saligheder, JEsus taler

535 om, skal forsukke og forsøde al den Møye, ja sandelig er det vel Møyen værd ikke alleene at faae fat paa den Salighed, men og blot at forstaae den Salighed.

Altsaa gaaer da JEsu heele Tale derpaa ud, at i Christendommen, i det
540 allersvareste af Christendommen, er intet uden Salighed, intet uden Sødhed, naar vi først faae ret Smag paa den.

Han lod sin Mund op og sagde: Salig; See dog hvor JEsu Læber drypper af Honning, først han lader sin Mund op er det: Salig; at vise: han er vor Saliggjører; at han er kommen at bringe os Salighed til; at han har i Sandhed
545 intet andet Øyemerke med al sin Lærdom, end at giøre os lyksalig og salige her og hisset; at vi dog maae troe ham, der er intet andet ved ham end Salighed; at JEsus har et andet Mundheld, end Moses, og et andet Øyemerke.

Moses havde et svart Mæle og hans svare Tunge veed ikke af andet, end svare
550 Truseler; naar Moses lader sin Mund op, saa kommer der ud: Forbandet være hver den rc. Men naar JEsus er kommen at velsigne og giøre salig, saasnaart han lukker sin Mund op, saa er det første Ord: Salig. Naade og Salighed var den Balsam paa hans Læber Ps. 45. V. 3.

555 Ligesom David begynder sin Psalme-bog, det første Ord i den første Davids Psalme er salig: Salig er den Mand rc. Ps. 1. v. 1.

Saa og JEsus Davids Søn det første Ord i den hans første Prædiken, som staaer antegnet for os, er salig: og det Ord som Christus bruger her, har just den
560 samme Bermerkelse, som det Ord David bruger; begge et Ord, som indbefatter i sig al slags Lyksalighed, privativé & positivé, Befrielse fra alt Ont, og Synden, som det værste Onde og Kilde til alt Ont; og Deelagtighed i alt Got og i Gud selv, det høyeste Gode, Kilden til alt Got.

565 Ja ikke alleeneste det første Ord er salig, men otte gange igientager JEsus her i Texten det Ord salig, ikke at han vil vise os otte Veye til at blive salige paa, ach! Ney, der er kun een Vey, og den smal og snever; men at vise os, hvor mange slags Salighed der er udi JEsu, at han er en u-opløselig Saligheds Kilde, og hvert et Trin, vi giør til ham, skienker og bringer os en nye Salighed.

570

Det er sært Matthæus her opregner otte Saligheder, Lucas sætter ikkun fire, dog saaledes, at de otte hos Matthæum ere alle indbefattede i de fire hos Lucam, at i

de fire ere de otte, og i de otte ere de fire; ja endnu merkeligere, at da JEsus her
575 Matth. 5. udraaber otte gange salig over dem, som søger GUD i den rette
Orden, saa igien Matth. 23. Udraaber han over hykkelske Pharisæer og falske
Christne otte gange væ.

Ligesaa Lucas fire gange salig og strax derpaa fire gange væ. Altsaa de Capitler
580 maae vel komme mig for, som de tvende Bierge Ebal og Grisim, at paa det ene
Bierg blev Velsignelsen og paa det andet Forbandelsen udraabet 5. Mos. B. 27.
V. 12. 13.

Men dette kommer ikke Hoved-sagen ved, vi skal handle om, nemlig derom, at
585 JEsus viser saa klarlig, at der ikke alleene følger en Salighed af Christdommen,
og af hver Pligt i Christdommen; men at der Salighed i hvert Stykke: at der
ikke alleene skal følge en Salighed paa, naar det er giort, ogsaa i dette Liv; men at
der er en Salighed i det de giør det; at den Salighed bestaaer ikke allene in futuro,
i noget som skal komme, **skal husvales, skal mættes rc.**, men in præsentia, at
590 det er noget, som er der; ikke alleene, nu er det noget, som lettere kand troes;
men at der i Bedrøvelsen selv er Husvalelse: **Salige ere de Bedrøvede thi de
skal husvales**, de ere alt salige i den Bedrøvelse, ikke salige skal de blive; thi de
skal husvales siden, men inden de husvales, ere de alt salige, og saa fort ved hvert
Stykke.

595 O! Gud hvad er det trøsteligt, men tillige underligt! Hvad er det en stor GUDs
Riges Herlighed, men tillige Hemmelighed! En stor Christendoms Høyhed,
men og tillige Dybhed!

600 Og just fordi det er en Dybhed, en Hemmelighed, derfor hører der andre Øyne
til at see derind, end Fornuftens, en anden Troe til at fatte det, end menneskelig
Troe! Og derfor veed jeg vel, at jeg i Dag for mange taler Ting, som de synes at
være u-rimelige, hverken Smag eller Fynd eller Sammenheng derudi; men jeg
veed og, at for dem, som har øvede Sind, og selv har prøvet det, taler jeg intet
605 uden det, som er klart.

Det er da ikke nok at sige om Christne, Troende, at de skal blive salige, da dog
det er allerede en stor Trøst og stor Herlighed Christdommen har, om der
aldrig andet var, at de dog i al deres Bedrøvelse, aandelig Nød, baade ind- og
610 udvortes Lidelse kand forvise sig om Salighed?

Meene vi det er en ringe Ting! Det har dog ikke Verden i ald dens Herlighed, det
fattes den dog, den Vished om at blive salig. Og hvad er det ikke for en
615 Herlighed, at Guds Børn i deres største Elendighed og Bedrøvelse kand sige: O!
Det varer ikkun en stakket Tiid, det skal ikke altid saa være, hisset skal det blive
bedre!

Om det var ikke got for andet at være gudfrygtig, saa var det ene nok, den
620 Vished om et bedre Liv. Siig mig, naar du var i Havsnød, og derhos havde som
Paulus i Havsnød en Forsikring af Gud, du skulle ikke omkomme, du skulle
reddes!

Om du var i dødelig Sygdom, og derhos vis paa du skulle blive frisk; var ikke den
625 Vished om Redning allerede en Glæde midt i Nøden? Nu saa er det en Salighed
for de Gudfrygtige, at de i al deres Nød er vis paa, de skal blive alligevel salige.

Men det er ikke nok, det er ikke al deres Herlighed, de ere vis paa, at de her, her,
her paa Jorden skal hielpes aandelig, derpaa gaaer det Ord ud: **de skal husvales,**
630 **de skal mættes.**

Altsaa er det ikke saa langt henne til den anden Verden, men den er dem
nærmere. Men endnu ikke nok; thi en Christen kunde sige: ja det er altsammen
got, det er en god Trøst, at jeg engang skal blive salig i Himmelen, det er og en
635 god Trøst, at jeg endogsaa her kand vente at husvales: imidlertiid finder jeg dog
hvad jeg finder, imidlertid lider jeg dog saa meget, den aandelig Fattigdom er saa
tung, jeg har ingen Retfærdighed at bestaae med, den Bedrøvelse i min Siæl over
Synden er saa tung, jeg har Trøst, ingen Glæde, det varer dog saa længe inden
Husvalelsen kommer, ach!

640
HERre hvor længe! Nu min Christen! Jeg kunde svare: Lad dig nøye med Guds
Naade, lad det være dig nok, du skal husvales rc. Hvo er det i Verden: som jo
maae udstaae noget Arbejde, Møye for noget at vinde? Naar et Menneske veed
at det er ikke omsonst, det skal tiene ham til beste: Seer vi ikke, hvor Folk kand
645 slæbe, trælle, lide, taale for en timelig Vinding?

Skal du da min Christen være skye for en liden Smerte, liden Pine, liden Kamp,
liden Møye nu i din Siæles Fattigdom, naar du hører, der følger dog saadan
Salighed paa, naar du hører, at du end her, her i Naadens Rige kand forvisse dig
650 om at husvales, at mættes rc.?

Men min Christen, jeg vil komme dig nærmere, jeg vil ikke beraabe mig paa alt det, jeg vil ikke allene trøste dig med den tilkommende Herlighed, ikke alleene
655 med den forventede Husvalelse; men med din nærværende Salighed, at du er salig just i det du klager over, du er salig just i denne din Siæles Fattigdom, just i den Bedrøvelse.

O! Hvad est du, som nu føeler din Siæles Fattigdom, salig og lykkelig frem for
660 den, der lever i Sikkerhed, og føeler intet, hvor det staaer til med hans Siæl, o!

Hvad er du salig nu i din Synds allerstørste Følelse og Bedrøvelse, og tusind
gange salig frem for den, der endnu lever og glæder sig i sin Synd. See det er den
Eftertryk i det Ord Salig, som JESUS sætter ved hvert Stykke, at den Salighed,
665 som er i Tingen selv, sætter han foran; den Salighed, som skal følge siden, sætter han bag efter.

Salige ere de aandelig Fattige; thi Himmeriges Rige er deres: Salige ere de
Bedrøvede; thi de skal husvales. Husvalelsen skal komme siden, naar Gud vil,
670 men Salige ere de nu alt i den Stand de ere: tænk da, mine Allerkiæreste! Hvor stor Salighed der er ved en ret Christendom? At der er Salighed i det, som synes ont, tungt, haardt; Fattigdom, Bedrøvelse rc. Der er Salighed i det Gode, som skal følge efter; husvales, mættes, see Gud rc. Og endelig over alt en Salighed i Ævighed, som aldrig skal faae Ende.

675 Seer du nu at en ret Christendom er intet andet, end idel Salighed! O! Hvad maae vi vel sige med David:

680 **O! Salig er det Folk, som har HERREN til sin GUD, og det Folk, han udvalde til sin Arv. Ps. 33. V. 12. Hvor stor er den Godhed, som du skiuler til dem som dig frygte, og beviser dem som troe paa dig Ps. 31. V. 20.**

685 **Merker en Godhed, som Gud baade beviser dem, og skiuler for dem. O Gud! Hvor dyrebar er din Godhed, at Menniskens Børn haabe under dine Vingers Skygge, de blive drukne af din Huuses rige Gods, og du skienker dem med Vellyst, som en Strøm, Ps. 36. V. 8. 9.**

Men som jeg nu har viist og fremlagt denne Sandhed generaliter, saa lader os nu applicere den paa hver Stykke i sær; lader os see dog, hvad der er i Christendommen, som synes saa tungt, saa traurigt, saa elendig; som gjør Folk saa afspendig og frygtsom for den, skjønt de vel seer, det burde anderledes: og
695 lader os dog lære af Christo i Dag, at just det, vi gruer for, just derudi stikker en Sødhed og Salighed, og ved det, vi gruer herfor, hindrer vi os selv fra at faae fat paa den Salighed og Sødhed vi ellers skulle finde.

Jeg tilstaaer, det synes paradox alt det Christus taler: Salige ere de Fattige, Salige
700 ere de Bedrøvede rc. Men vogte dig o Menniske! At du ikke nu i dit Hierte forsynder dig og tænker: det er en slet Salighed den: saadan Salighed forlanger jeg ikke; den Salighed maae hver beholde, som vil; den Salighed vil jeg gerne være fri for.

Havde han sagt: Salige ere de Riige, Salige ere de Glade, Salige ere de Mætte; saa kunde jeg see, der var noget got udi Christendommen, saa vilde jeg været med! O! Ney: ikke alleene JEsus siger det ikke saa; men læs hos Lucam, skal du finde strax derpaa: Væ eder I Riige, væ eder, I som nu lee, væ eder I Mætte; men Salige
705 ere de Fattige, de Bedrøvede rc.

Jeg tilstaaer, for Fornuften er det paradox. Men Kiære! Du er jo en Christen? Ja en Christen troer jo hvad JEsus siger? Ja. Nu saa faaer du da at troe dette, det Christus her siger, at der er Salighed i saadan Fattigdom, i saadan Bedrøvelse, i det mindste efterdi han siger det, saa maa du dog tænke, der er noget om, i det
710 mindste randsage, hvorudi det bestaaer, inden du forkaster det.

Og det er det vi nu ville gjøre Stykkeviis, dog om Tiden vil tillade det;

Det første er da dette: Salige ere de Fattige i Aanden, Himmeriges Rige er deres.
720 Allerførst merke vi da lettelig, at JEsus her ey taler om legemlig Fattige, skjønt ogsaa nogle vil forklare det saa, at Raison: fordi JEsus taler det med sine fattige Discipler, at han vil trøste dem, saa og efterdi hos Lucam staaer Ordene saa:
Salige ere de Fattige.

Men efterdi Matthæus legger dette, som en Forklaring dertil: Salige ere de Fattige i Aanden, saa seer enhver vel, hvad det er for en Fattigdom, JEsus taler om. Tilmed legemlig Fattigdom gjør os ikke salige, og gjør intet til Salighed; ingen bliver fordømt, fordi han er riig, ingen bliver salig, fordi han er fattig.
725

Det er gandske vist, at Fattigdom er mindre hinderlig til Salighed, end Riigdom, JEsus siger ikke om de Fattige, men om de Riige, at de kommer neppe, neppe, vanskelig ind i Himmelen Matth. 19. V. 23.

735 Men om den er mindre hinderlig, saa kand vi dog ikke sige, at den er meere beforderlig til Himmelen: Jeg lukker vel ikke timelig Fattige udaf JEsu Ord; men at forstaae, naar Legemets Fattigdom bæres med et aandeligt Sind, at den, som er fattig paa Legemet, føeler derhos sin aandelige Nød, og derfor søger sin Riigdom i Gud og i hans Naade, og ikke stoler paa, at Gud skal være ham i
740 Himmelen skyldig for hans Fattigdoms skyld; ja saa bliver den Fattige salig, men ikke for hans Fattigdom, men vel for hans aandelig Fattigdom.

Altsaa er det da aandelig Fattigdom, JEsus her taler om. Nu denne Fattigdom i Aanden er som det allerførste Trin i Christendommen, saa og sandelig det
745 allersvareste og tungeste; og kand der ogsaa i den, som det allersvareste, være en Salighed, saa maae vi nok troe, at der saa meget meere findes Salighed i de andre Stykker, som bliver jo længere jo lettere.

Den aandelige Fattigdom bestaaer ikke derudi, at et Menniske fattes al
750 Retfærdighed, al Duelighed, al Værdighed, fattes den Roes, som vi skulle have for Gud, Rom. 3. v. 23.

Ja paa den Maade ere alle Fattige; men ikke derfor alle salige, jo ugudeligere et Menniske er, jo mere fattig er han i sin Siæl: Men den kaldes fattig i Aanden,
755 som kiender saadan sin Armod, føeler sin Elendighed, sin Nød, sin Synds Vederstyggelighed, sin Nøgenhed og fattige Tilstand, saa at al den Trøst, al den Indbildning om noget Got, nogen Retfærdighed falder hen; al den Trøst af udvortes Guds Tieneste, som han før i sin Sikkerhed har flatteret sig med, den falder hen, naar han finder det sandt om sig, som Propheten siger: **At fra**
760 **Hoved-isse indtil Fodsaale er intet sundt paa ham, idel Bylder, Saar og Ribler** Esai. 1. v. 6.

Han finder det om sig selv med Jammer, hvad Aanden siger: **Du est nøgen, blind, fattig, elendig Aabenb. 3. v. 17.** Og saaledes forsvinder ham al Trøst,
765 al Indbildning, al Tanke om, at der er noget got, nogen Gudsfrygt i hans Siæl; han bliver nu reent raadeløs, magtesløs, trøstesløs, der er intet andet i hans Siæl, end idel Forfærdelse, han skammer sig nu for Guds Øyne ikke alleeneste over sin

770 Synd, men han skammer sig over sin Guds Tieneste, sin Retfærdighed, han før
har bildet sig noget ind af; nu seer han at det er som et besmittet Klæde, han seer
intet hos sig selv uden det han gremmes over, forfærdes over, det Gode hos ham
enten seer han, at det er ikke got, ikkun falsk Dyd, eller og at det er ikke hans
eget; det er som en Staaderes Pose lappet sammen; og er Lapperie, her en Dyd,
775 der en god Gierning, hisset en Almisse, ingen Grund, han kommer nu for Gud
ikke længer som en stolt Betlere, der er en Vederstyggelighed for Menniskene, og
en stolt Syndere, en større Vederstyggelighed for Gud; men han er nu saa ydmyg
for Gud, saa han seer sig selv an som et puurt Intet, ja som en Vemmelse, u-
reenere, end det u-reeneste Bæst, uslere end en Orm, han vilde gerne være et
intet for Gud, for ikke at være saadan Vedderstyggelighed, som han er.

780

See nu! Den Tilstand maae nødvendig komme hos enhver Syndere, om han
ellers skal reddes; den Tilstand er just Christendommens Begyndelse: den
aandelige Fattigdom, den er det vi kalder den Syns Kundskab, Begyndelsen til
Poenitentse, og den er virkelig det tungeste af Christendommen.

785

Ach! Hvor er saadan en Syndere til mode, som nu faaer Øynene op at see sin
egen Elendighed, hvor er han sig nu selv til Last: og just derfor, fordi den er saa
tung, derfor trykker Folk sig for den aandelige Fattigdom, som er den snevre
Port, enhver som vil blive salig, skal igiennem; just derfor opsætter de deres
790 Omvendelse og Poenitentse Tiid for Tiid, og imidlertiid ikkun spiller med den
hver halv eller Fierding Aar; just derfor hykler Synderen for sig selv, derfor søger
han Figenblade at bedække sig med, derfor søger han immer noget at trøste sig
ved, at han ikke gierne vil troe om sig selv, at han er saa grov en Syndere, fordi
han veed, at det er en bitter Tilstand, og vil ikke derind.

795

Da heder det: Dine Pile sidde i mig, mine Synder er altiid for mig, Synden gaaer
mig over Hovedet, er svar som en svar Byrde, mine Saar lugte ilde af Rodd for
mig Daarlighed. Ach! Hvad er det en tung Tilstand, og aldrig veed den, hvad det
er, som ikke har føelt det.

800

Og dog siger JEsus: Salige ere de aandelig Fattige. Han siger ikke: Han skal blive
salig, nu han er paa Veyen til Salighed, det er Begyndelsen til hans Omvendelse:
ney han er nu salig der er allerede en Salighed i denne hans Fattigdom, det synes
han ikke selv, dog er det saa, fordi JEsus siger det.

805

Er det ikke saa o Menneske! At dette nødvendig maae skee hos en Syndere, om

han skal reddes, at inden dette er skeet hos ham, er han ikke endnu omvendt?
Got! Er det nu da ikke got, at det skeer nu, som skal skee, og som er nødvendig
810 til Salighed?

Kiære en Medicus giver en Syg et Medicamente ind, om en Times Tiid
begynder dette at virke, knibe, rive og slide i hans Lemmer, Patienten klager,
Medicus siger: det er got, det er mig kiært, det skal saa være, det er et Tegn til at
815 Medicamentet virker, bedre at det gjør Uroe, end at det ingen Virkning skulle
gøre.

Jeg spørger fremdeles: er det da bedre, at Synderen bær den Sygdom i sin Barm,
som vist nok vil blive hans Død, og han føler den ikke? Er det ikke bedre, han
820 føler det, saa han kand søge Raad? Saa er den aandelig Fattigdom ikke andet,
end sin Synds Kundskab, en Følelse af sin aandelige Død, paa det en Syndere
alvorlig kand tænke paa sin Redning; i den Tilstand synes nu Synderen virkelig
at være langt u-lyksaligere, end han før var i hans Synds Sikkerhed, men just er
han i den hans Tilstand salig for GUD, da han før var u-lyksalig; i den Tilstand
825 kand han dog begribe, at GUD arbeyder i ham, at GUD har opvakt hans Hierte,
rørt hans Samvittighed, og altsaa kand han deraf slutte, at Gud vil have ham
hiulpen; i den Tilstand veed nu Synderen hvad han har at rette sig efter, nu seer
han, at det er forgieves at søge det hos sig selv, hvormed han skal behages GUD,
thi hvo vil plukke Haar af den Skaldede?

830 Hvo vil tage noget, hvor intet er? Han seer nu selv, at hos ham er intet, han
kiender sin aandelig Fattigdom, og han derfor som en Betlere maae søge andre
paa Haanden: nu søger han da al sin Raad, al sin Hielp, Trøst, Redning i sin
Frelsere i JESU Naades Fulde Joh. 1. v. 16.

835 Han bliver nu som den fattige Mand, Nathan taler om, der havde ikkun et Faar,
det er Guds Lam. Det er den Salighed i den aandelige Fattigdom. Det gjør en
Syndere aldrig før oprigtig; han søger JESUM, han beder ham om Naade og
Syndernes Forladelse, han trøster sig ved JESU Blod, men sandelig aldrig
840 oprigtig, aldrig alvorlig, aldrig reent af Hiertet; thi saa længe Synderen har ikke
været i den aandelige Fattigdom, saa har han sandelig altid bedre Tanker om sig
selv, at han dog ikke er saa ond, og altsaa har altid en falsk forborggen Trøst om
sig selv; men nu han seer sin Elendighed med Forfærdelse, nu søger han til
JESUM ret inderlig, nu først søger han Retfærdighed alleene i JESUM; thi nu først
845 seer han, at han har selv slet ingen, det troede han ikke før: nu søger han Klæder

hos ham for sin Siæles Nøgenhed; thi nu seer han, at det er ikkun Figenblade, han før har skiult sig med: nu bliver JEsus ham alting, fordi nu først seer han, at han selv er intet, har intet, formaaer intet.

850

Saa at i den Fattigdom stikker sandelig en stor Riigdom, stor Salighed, at han nu ønsker ikke meere, end at han kun maatte faae fat paa JEsum; thi nu seer han, hvor høyt han trænger til ham Ja, vil Synderen sige, det er got nok, havde jeg ikkun Christum fat, saa vilde jeg holde jeg lykkelig, men saa længe jeg er i den
855 Tilstand, i den aandelige Fattigdom, saa har jeg ikke Christum endnu, og det er just min Jammer, at jeg savner ham.

O en salig Jammer! Thi just nu du er i den Jammer, er alting til Trøst færdig og bereed, blot du føeler det ikke. Tænk paa den forlorne Søn! Han kom
860 spatserende til sin Faders Huus, paltet og revet, skamfuld og bedrøvet, bange og elendig, frygtede for haarde Ord og Afviisning, den yderste Nød drev ham til Faderen, og dog var han bange for det Øieblok, han skulle faae ham at see; Men see, hvor lykkelig han var, skjønt han ikke føelede det, saasnart Faderen saae ham langt borte, var det jo ligesom en stor Herre eller en kjær Ven kom til Gaarden:
865 Faderen løber ud imod ham, med aabne Arme omfavner ham, Tienere ere færdige, den løb at slagte, den anden at bære Klæder frem, den tredie at iføre ham; i alt dette var vel Sønnen skamfuld, vidste ikke, enten de spottede ham, eller det var Alvor, men mon han ikke nu i den Tilstand var alt lykkelig?

870 Og strax derpaa, da han saae saa megen Godhed, fandt i sin Siæl større Glæde, større Trøst, end før i sin Galenskab og Vellyst. Kiære, er det ikke det Christus siger:

875 **Der er Glæde i Himmelen over en Syndere, som gjør Omvendelse Luc. 15. V. 10.**

Synderen, som gjør Omvendelse og Poenitentse finder ingen Glæde, ikkun Bedrøvelse Skamfuldhed; men hos Gud er der alt Glæde over ham. Og er det
880 ikke en Salighed? Er ikke Himmel og Jord ligesom i Bevægelse til at hielpe ham?

Gud nærmer sig til ham; thi han vil boe i et sønderknuset Hierte: Guds Tienere og alle Troende ere ømme over saadan en Siæl, alle vil trøste ham; døm nu du selv, men døm en viis Dom: er nu ikke den Syndere i den Tilstand, i den

Fattigdom, i den Følelse af sin Elendig, som virkelig er det tungeste i den heele Christendom, er han nu ikke saligere end før i sin Sikkerhed, hans Vellyst og Glæde, da han følede ingen Nød og sørgede for intet?

890 Er det ikke en salig Tilstand, at han i denne aandelig Fattigdom bliver saa sindet, at han ikke skiøtter, ikke agter, ikke finder Begiærlighed efter den Riigdom, den Vellyst, den Glæde, det, som Verdens Børn, og det, som han selv før med saa stor Møye søgte, og plagede sig med? Er det ikke en salig Tilstand, der gjør ham selv saa riig, at han intet begier, intet ønsker uden at have JEsu!

895

Sandelig, som det heder om de aandelige Rige, det er sikre Syndere, som Aanden siger til Meenighedens Engel i Laodicæa: **Du meener du est riig og haver intet behov, og de veed ikke, at du est nøgen, elendig, og jammerlig, og fattig, og blind og nøgen Aabenb. 3. v. 17.**

900

Saa maae det igien hede til de aandelige Fattige, som Aanden siger til Meenighedens Engel i Smyrna: **Jeg veed din Armod, og du est dog riig Aabenb. 2. v. 9.**

905 Og at vi endnu meere skal see, hvorudi den Salighed bestaaer, ikke som følger paa, men som følger med, da legger JEsus dette dertil: Himmeriges Rige er deres.

Han siger ikke: det skal blive deres, men det er deres nu allerede. Ved
910 Himmeriges Rige forstaaes det Naades Rige, alt det Gode JEsus har forhvervet os, alle de aandelige gode Ting i Christo; de har Deel i dem alle, om de end ikke finder og føeler det, men det er alt deres, hører dem til: Gud er deres; thi han boer i et sønderknuset Hierte Esa. 57. V. 15.

915 Christus er deres; thi han er ikke kommen for de Retfærdige, men Syndere at Saliggjøre, de Karske har ikke Lægen behov, men de Syge Matth. 9. v. 12. 13.

Den Hellig Aand er deres, deres Trøster, Hielper, som nu fortsætter i dem det, som han har begyndt. Ja det gandske Himmerige er deres, ikke Halvdeelen, som
920 det største en Konge kand give: jeg vil give dig Halvdeelen af mit Rige Marc. 6. v. 23.

Men det heele Himmeriges Rige: ja ligesom een Himmel ikke var nok, da heder

925 det: Himlenes Kongerige, alt det, som er i Guds Rige, i hans Naades
Himmerige, i hans Æres Himmerige, det hører dem til, som er aandelig
Fattigdom: det kand de nu ikke troe, ikke begribe i denne deres Tilstand;
imidlertid har Gud tilkiendt dem det, saa snart de ere aandelig Fattige.

930 See endnu en Observation: Den aandelig Fattigdom er just den første Trin af
Christendommen, og det heder det allerede: **Himmeriges Rige er deres.**

Ved hver af de andre Trin legger JEsus en anden Trøst til, de skal husvales,
mættes, see Gud, men naar han kommer til det sidste: Salige ere de, som
935 forfølges for mit Navns skyld, da heder det atter: **Himmeriges Rige er deres.**

Altsaa det første og det sidste Trin har een Forjættelse: den, der har begyndt ret,
ham hører alt Himmeriges Rige til; og den, der har fuldbragt sin Christendom,
kand dog ikke have eller vente meere, end Himmeriges Rige, skjønt Graderne
940 kand være større.

Nu dette da, at det første og det sidste har een Forjættelse, der viser os, enten at
denne Forjættelse gaaer alle Pligter an, og om det end ikke nævnes ved hvert
Stykke i sær, bør det dog forstaaes derunder: Uden saa er, at vi ved Himmeriges
945 Rige i det første Stykke, aandelig Fattigdom, vil forstaae Naadens Rige, og de
aandelige gode Ting i Christo JEsu, at de allerede hører dem til, som har
begyndt deres Christendom i rette Orden, og ved Himmeriges Rige i det sidste
Stykke, at lide for Retfærdigheds skyld, vil forstaae Ærens Rige i Himmelen,
hvilket kommer overeens med den Forklaring, JEsus strax legger hos:

950

**Eders Løn skal være stor i Himmelen, saa og med det Paulus siger: Lide
vi med ham, skal vi herliggiøres med ham Rom. 8. v. 17.**

955 Men nok er det os denne gang, at vi have seet, hvor stor Salighed, der følger blot
ved Christendommens Begyndelse, ved det første Trin i Christendommen: just
det samme synes det allertungeste, det som gjør os meest skye og bange for
Christendommen, og det selv samme er dog allerede en Salighed.

960 Nu gaaer da videre til et nyt Paradoxon: **Salige ere de Bedrøvede.** At sige, der
er Salighed i Bedrøvelse maatte virkelig synes at harzardere Christendommens
Navn og Rygte, at gjøre den heele Sag mistænkelig, at det er kun Snak; thi jeg

965 tilstaaer: for Fornuften kand vel intet u-rimeligere siges end dette, at det er
lyksaligt at være bedrøvet; Men lader os komme ihu, at JEsus har sagt det, og
altsaa kand det ikke være u-sandt, vi maae ikke troe Guds Sandhed med en
Fornuftens Troe, eller med saadan Troe, fordi vi begribe det, at det er saa; men
vi skal troe med Troe, det er, at vi troer det, Guds Ord siger, blot fordi det siger
det, om vi aldrig begriber det.

970

Vi veed jo desforuden, at den Salighed, JEsus har forhvervet os, overgaaer al
Fornuft og Forstand, og derfor er det ingen Under, at der er noget i den
Salighed, som Fornuften ikke kand finde sig udi; ja sandelig er der en Salighed i
Bedrøvelse, at forstaae: her tales som om en aandelig Fattigdom, saa og om en
975 aandelig Bedrøvelser, den Bedrøvelse efter Gud, just den Bedrøvelse, som
kommer af en aandelig Fattigdom, at fordi vi seer vor aandelige Nød, vi da
derfor bedrøves; den Bedrøvelse er et nødvendig Stykke af vor Poenitentse,
altsaa nødvendig til Christendommen: Men Christus seer vel, at vi har saadan
Aversion til Bedrøvelse, at vi heller vil være glade end bedrøvede, vi hindrer
980 Bedrøvelse saa længe vi kand, vi demper den, naar vi merker den, og det gjør vi
ikke alleeneste med timelig Bedrøvelse, ja der gjør vi bedre at vi demper den, end
overgiver os til Traurighed; men vi gjør det og med aandelig Bedrøvelse, at vi
demper den, som dog er saa nødvendig.

985 Derudi gjør vi sandelig meget ilde, og hindrer Guds Verk, ja ikke alleeneste skye
og dempe vi den hos os selv; men vi søger og at hindre den hos andre, at naar
nogen er bedrøvet, om det end er en gudelig Bedrøvelse, ere Folk saa snart
færdige til at hindre den, afraade den, raade til at slaae Tankerne bort, søge
Selskab, drive Tiden.

990

See! Saa veed den arrige Sathan vel, hvor nødvendig den Bedrøvelse er, og
derfore søger han paa alle Maader at hindre den, og afskiære Guds Aand al
Indgang til Hiertet, derimod søger JEsus vor Siæle-Ven at gjøre den Bedrøvelse
behagelig, fordi den er saa nødvendig for os; og af de Aarsager forestiller han os
995 den som en Salighed: **Salige ere de Bedrøvede**, og den Salighed bestaaer ikke
alleene derudi, at de skal husvales, at der vist nok paa saadan Bedrøvelse skal
følge Husvalelse og Vederqvægelse, det Vand skal omvendes til Viin, den Sorg til
Glæde, efterat de har smagt Syndsens Bitterhed, saa meget Gud seer dem at være
tienligt, og de det kand taale, saa vil han og vist nok lade dem smage Trøstens
1000 Sødhed, de Vellysters Kilde; og det ene kunde være nok: men ney, ikke nok, ikke
alleene at der skal følge Husvalelse paa saadan Bedrøvelse, men Christus siger, at

i Bedrøvelsen selv er Salighed: Salige ere de Bedrøvede.

1005 Lad Verdens Børn tænke derom, hvad de vil, at de betakke sig for saadan
Salighed: GUD har sagt det, og Guds Børn har erfaret, hvad det er, at være som
de Bedrøvede, dog altid glade 2. Cor. 6. v. 10.

1010 Saa de virkelig sørge og finde Sorg over deres Synd: men just i den Sorg finde de
en Glæde, at de har den Sorg. Med Verdens Børn er det saa: naar der er Sorg, saa
er der Sorg, da veed de ikke den Tiid, hvad Glæde er; men i den aandelige
Bedrøvelse er der virkelig Glæde.

1015 Men betænke kun baade hvad Guds Ord siger, og hvad vi selv kand begribe
derom. Hører Pauli Ord: **Den Bedrøvelse, som er af Gud**, merker her en
Salighed! Den er af Gud, virket af Guds Aand, hvor kand den da være andet end
god? **Den Bedrøvelse, som er efter Gud merker!** At det er en salig
Bedrøvelse, at den er efter Gud, blot for Guds skyld, at vi bedrøves derover, at vi
have fortørnet den gode Gud; nu den Bedrøvelse, som er efter Gud gjør en
1020 Bedring til Salighed, som ingen fortryder, det er: man har aldrig endnu seet
nogen fortryde paa den Bedrøvelse han har havt over Synd; men alt for mange,
som har fortrødt den Glæde, de har havt i Verden.

1025 Fremdeles siger Apostelen **See det! At I bleve gudelig bedrøvede, hvilken
Fliid har det forvoldet hos eder, og Længsel og Nidkiærhed 2. Cor. 7. v.
10. 11.**

1030 Alt saa finder Apostelen, at den Bedrøvelse er af GUD, efter Gud, er gudelig, er
ufortrydelig, er nyttig, er salig. Foruden det Guds Ord siger, kand vi og merke
det selv: Kiære! Hvoraf kommer det, at saa mange Guds Børn klager over sig
selv, at de ere ikke nok bedrøvet over deres Synd, at de ikke har et sønderknuset
Hierte, at de ikke kand græde nok?

1035 Seer vi ikke deraf, at der maae være noget got i Bedrøvelse, efterdi de, som veed
hvad den er, længes efter den, ønsker den, savner den, beklager, at de ikke har
nok af den. Dernæst naar nogen er i sin største Bedrøvelse, spørg ham i det
samme, om han vil heller være nu, som han har været før, før hans Samvittighed
blev rørt; om han vil vel bytte denne sin Tilstand bort med sin forige Glæde,
Rolighed og Sikkerhed; om han vil være dem liig, som kand glæde sig i Synd,
1040 leve sorgeløs, finde Lyst i Daarlighed, heller end være saa bedrøvet?

O! Jeg er vis paa, han vil svare: ney, ney tusinde gange heller den Bedrøvelse, jeg nu har, hvor tung den og er, end Syndsens Glæde! Seer vi, at der er en Salighed i den Bedrøvelse, og om aldrig andet var, saa har dog en Christen mit i saadan Bedrøvelse Aarsag at glæde sig over Bedrøvelse; thi den er just et Beviis paa, at Guds Aand virker i ham, og hvor meget got merker han ikke selv, at der følger af den Bedrøvelse, den er dem som et præservativ mod Verdens Lyster, at medens de ere i den Bedrøvelse ere de kied af al Forfængelighed, alt saa i den Tiid ikke staae i saa stor Fare for Verden, som ellers.

Den er som et Salt at bevare dens Kiød fra Foraadnelse og de Kiøds Lyster, som vrimle ligesom Orme i vor Siæl. Meen du, at den Qvinde, som kom til JEsu og græd saa bitterlig, at hun vædede hans Fødder, kunde for Graad ikke tale, meen du, at hun ikke i den Bedrøvelse var saligere, end før hendes Hore-Lyst? Ja meen du, at hun ikke selv fandt større Roelighed nu i at omfavne JEsu Fødder, end før at omfavnes i Mands Arme?

Større Trøst i hendes Taarer, end hun før har fundet i hendes U-tugt? At hendes Taarer selv var hende en Trøst, det glædede hende, at hun kunde saa græde, saa langt var det fra at hun ville stille de Taarer, saa hun ikke kunde græde saa meget, hun jo vilde græde meere.

O! At mit Hoved var Vand og mine Øyne Græde-Kilder! Vilde hun sige. Er da ikke saadan Bedrøvelse salig? Ved den Bedrøvelse bliver ikke alleeneste Mennisket kied af Synd; men og faaer Afskye til Synd, som koster ham saa megen Sorg.

Den Bedrøvelse er en Forsikring om Omvendelse; at han nu ikke længere har samme Sind, som før; thi nu er det just hans Sorg, som før var hans Lyst; ved den Bedrøvelse har han Vished, at hans daglige Skrøbeligheder ham ey tilregnes; thi saalænge vi selv sørger over vor Synd, saalænge har vi ikke Lyst til Synd, og det, som skeer uden vor Lyst og mod vor Villie, regner Gud os ikke til:

1075

GUd seer ikke Synd i Jakob, og agter ikke Møye i Israel 4. Mos. B. 23. V. 23.

Naar Synd er bleven os selv til en Møye, til Pine, saa tilregner ikke Gud os meere

saadan Synd. Alt dette overbeviiser os, at det er sandt, hvad JESUS siger: Salige ere de Bedrøvede, foruden det at vi kand trøste os med de Ord, som følger paa: **De skal husvales.**

1085 Nu det kand vi lide paa, thi JESUS har sagt det, og inden vi har vidst, hvad den Bedrøvelse er, kand vi aldrig vide om den Rolighed, vi synes at have, er rigtig, meget meere: det er gandske sikkert, at den er u-rigtig, og der kand aldrig være nogen Siæle-Roelighed, nogen GUDs Fred i Hiertet, førend der har været aandelig Fattigdom og Bedrøvelse.

1090

Nu mine Allerkiæreste! Naar det nu da er vist, at der er Salighed i de tvende Ting, som dog ere de allerhaardeste Ting i Christendommen, det som gjør Folk meest bange for en alvorlig Christendom; saa bliver det nu vel saa meget lettere at bevise, og finder snarere Bifald, at der da meget meere maae være Salighed i de
1095 andre Stykker, som nu endogsaa for Fornuften ere behagelige, og langt fra ikke saa traurige, at naar de to Ting ere overstridde: Aandelig Fattigdom og Bedrøvelse, det er, sand Poenitentse, og vi har fundet, hvor meget lykkeligere vi da ere frem for Verdens Børn, som dog aldrig har nogen ret Roe og ret Trøst; jo længere vi siden kommer frem i det Gode, jo meere Sødhed, jo meere Salighed
1100 finder vi i det retskafne Væsen.

Jeg vil da ikke være nær saa vitløftig ved de øvrige Stykker, men for Tidens skyld indskrenke mine Tanker.

1105 Det næste Trin er nu da: **Salige ere de Sagtmodige.** Her kand ikke forstaaes den timelige Sagtmodighed i vor Vandel og Omgang med Menniskene, endskiønt den ogsaa er en virkelig Lyksalighed. Hvad er en Sagtmodig ikke langt lykkeligere, end et u-roligt, u-regierligt, hevngierigt Menniske?

1110 Hvad Plage, U-roe, Sinds Forbittrelse, Extravagance er ikke den Sagtmodige fri for, og tusinde Fortrædeligheder, som en anden er underkast, der ikke kand tvinge sig! Saadan en er sin egen Bøddel, sin værste Fiende, han er som et u-roligt Hav, der idelig kaster Fraade og U-reenlighed fra sig Es. 57. V. 20.

1115 Men den Sagtmodige er fri for sligt, der er altid i hans Hierte klar Himmel, rolig Luft, stille Veyr: **Den Sagtmodige er bedre, end den Stærke, og den, som kand overvinde sit Sind, er bedre, end den, der indtager en Stad Ordsp. 16. V. 32.**

Og altsaa, om JEsus ikke taelte om anden Sagtmodighed, end den, saa var det dog sandt: **Salige ere de Sagtmodige.** Men det er ikke JEsu Tanke, den Orden, JEsus bruger her i Texten, viser lettelig, at det er ikke saadan Sagtmodighed meent i vor Vandel og Omgang; thi den er Troens Frugt, men endnu er JEsus ikke kommen til at tale om Troen, han taler om en Sagtmodighed, som løber ind i vor Poenitentse, den Sagtmodighed, som fødes af aandelig Fattigdom, og i Bedrøvelse læres, med et Ord: for Omvendelse er Hiertet en trodsig Ting, vi har immer nogen falsk Trøst at flattere os med, udvortes Christendom vi stoler paa: naar vi nu i vor aandelig Fattigdom seer, at alt det er intet, og derpaa kommer den Bedrøvelse, saa bliver vort Hierte u-roligt, angst-fuldt, saa trodsigt det før var i vor Synde-stand, saa forsagt bliver det nu.

O! Da ere vi af Begyndelsen saa urolige, færdige strax at løbe af Christi Skole, at beskyldte ham: han vil ikke hielpe os, der er ingen Redning for os; ja da veed vi selv saa mesterlig at opøse vort Hierte, at gjøre os alting saa umueligt; eller og vort hofmodige Hierte vil da selv hielpe sig, selv skaffe Raad, selv omvende sig, vi vil gjøre det alting selv, og naar det ikke gaaer an, bliver vi forsagte; GUD lader os faa zapple en Tiid lang, og forsøge selv, hvad vi formaaer, indtil vi seer, vi udretter intet, vi kand ingen Vey komme, det bliver jo længer jo værre med os, at vi da lærer at sagte os, at stille os, krybe til Korset, kaste os for JEsu Fødder, nedsenke os i hans Barmhiertighed, at han alleene skal hielpe os, alleene omvende os; det er den Sagtmodighed, JEsus her taler om, som følger paa den aandelige Bedrøvelse; det er det, Guds Ord saa ofte lærer os: **Vær stille for HERren og haab paa ham Ps. 37. V. 7. I Omvendelse og Stilhed skal du hielpes, i Stilhed og Haab bestaaer din Styrke Es. 30. V. 15.**

Det er: vil du blive omvendt, saa maae du være stille for HERren, vente paa hans Naade-time, bede skal du, banke skal du; men vil du selv vente at hielpe dig udaf Synden, det formaaer ikke din Styrke, du udmatter dig kun og udretter intet; men i Stilhed og Haab skal din Styrke være.

Gierne er en Syndere, der kommer i Poenitentses Kamp, som et Dyr, der kommer i Snare og seer sig fangen: det springer, det tumler sig, vil rive sig løs, og gjør ikkun ont værre, indvikler sig meer indtil det er udmattet og ligger stille.

Saa er det, naar Gud griber en Syndere om Hiertet; han vil strax omvende sig, strax blive en Helgen, gjøre alting, og kommer ingen Vey, førend han bliver

1160 stille, søger Gud i ydmyg Bøn, venter paa hans Hielp: det er den Sagtmodighed,
David lærte i sin Poenitentse og taler om:

**HErre! Jeg sætter mig og stiller min Siæl, min Siæl er som et Barn, der er
afvant fra Moders Bryst Ps. 131. V. 2.**

1165

I den Sagtmodighed begynder nu Synderen at see alleene paa Gud og hans
Kraft; hidindtil i sin Fattigdom og Bedrøvelse har han kun seet det, som kand
forfærde ham, sin Elendighed, sin Vederstyggelighed, og det gjør ham u-rolig,
men nu begynder han at see sig om paa den anden Side til Guds underlige
1170 Barmhiertighed, hans Trofasthed mod andre Syndere, derved begynder hans
Siæl at stilles og sages, der tør endnu være Haab for mig, endnu Redning for
mig, derpaa kommer en Længsel efter Naaden, som JEsus kalder Hunger og
Tørst, saa vi seer her den gandske Poenitentses Orden saa tydelig, hvordan det
gaaer til i Siælen: Først Synds Kundskab, det er aandelig Fattigdom; saa
1175 Bedrøvelse og U-rolighed; saa sages og stilles Hiertet ved at tænke paa Guds
Barmhiertighed; saa kommer en Længsel en Hunger efter Naaden: Nu just i den
Sagtmodighed, at vor Siæl og Hierte stilles i at hengive sig til Gud, er allerede en
Salighed, og er nær ved en større.

1180 Salighed ikke alleenste derudi de skal besidde Jorden siger Christus, det er: de
har ret til at besidde Jorden, de ere alleene skikkede til at besidde Jorden, hvad de
besidder af Jorden, det besidde de med Roe, med Fornøjelse, da den Urolige
besidder slet intet af det, han har, han er ikke fornøyet, han qvæler sig selv; men
disse, om de end intet har, saa besidder de dog meere, end den allerrigeste, som
1185 ikke er sig selv mægtig: De besidder Jorden i det de ere Herrer over deres eget
Hierte, som er Jord, det kalder Christus paa et andet Sted:

Besidder eders Siæle med Taalmodighed Luc. 21. V. 19.

1190

Men foruden dette Løfte, som skal komme: de skal besidde Jorden, saa er der i
saadan Siæls Stilhed og Sagtmodighed en Salighed, det er den Siæls Fred, at
man lader sig ikke forurolige af nogen Ting; en saadan Siæl har nu kun et
eeneste Øyemed og Ønske, GUDs Naade, GUDs Naade! En Siæl, som nu har
1195 prøvet Syndens Bitterhed, aandelig Fattigdom, nu begyndt at tage i Stilhed og
Haab sin Tilflugt til HERren, er nu saa opfyldt med Længsel efter Naade, at

1200 hvad som er deruden for gaaer den ligesom slet intet an, kierer sig ikke derefter,
man fortæller saadan een de glædeligste lystige Ting, det er ham indifferent, det
glæder ham ikke; man taler om bedrøvelige Ting, det rører ham ikke; thi hans
Siæl har nu blot med Synd og Guds Naade at giøre: Synd bedrøver ham, Guds
Naade forlanger han, alt det andet anfægter ham ikke, imellem disse tvende:
1205 Synd, han ængstes over, Naade, han sukker efter, staaer han nu ligesom og
balancerer; og det er den aandelige Sagtmodighed, JEsus taler om, eller den
Stantz, der er imellem Poenitentses Kamp og Troens Glæde:

Og see nu opdages alt meer og meer den Sødhed, der er i Christendommen, naar
det nu kommer til Troen selv, og den taler nu JEsus fremdeles om.

1210 Den fjerde Salighed: **Salige ere de, som hungre og tørste efter
Retfærdighed.**

Her behøves nu ikke at bevise, at her er en Salighed for den, der nu er kommen
saa vidt, at han ved Poeniteren har faaet en ret Hunger og Begiærlighed efter
1215 JEsus og hans Naade; thi her begyndes nu Troens rette Væsen.

Inden det kommer til nogen ret Troens Tillid og Frimodighed, bestaaer Troen i
en Hunger og Begiærlighed: **Som Hiorten skriger efter det ferske Vand, saa
skriger min Siæl til dig o Gud! Min siæl tørster efter Gud den levende
1220 Gud! Ps. 42. V. 12. Jeg strekker mine Hænder ud til dig, min Siæl tørster
efter dig, som et tørt Land, Sela!**

Ja den Begiærlighed efter Naaden bliver saa heftig, at det er ikke nok JEsus
kalder det en Hunger, men baade en Hunger og Tørst. Nu siger man vel, at
1225 Hunger er et haardt Sverd, men denne Hunger er en stor Salighed, meget meere!
Ingen saadan Hunger eller Tørst at finde hos dig, det er et haardt Sverd.

Den Salighed ved denne Hunger bestaaer ikke alleene derudi, at de skal mættes;
men og inden de faaer og finder den Mættelse, er der en Salighed i Hungeren
1230 selv. Salige ere de, som hungre, thi just den Hunger er et Beviis paa, at det
aandelige Liv er begyndt i dem: en Død hungre ikke, og en uomvendt Syndere
er aandelig død, og altsaa har aldrig nogen ret Begiærlighed efter Naaden; den
Hunger i det aandelige er som Appetit i det timelige, det giør, at Maden smager
desbedre: og den Hunger giør, at Guds Naade, og mindste Naades Smule og
1235 hvert et Naades Ord smager saadan en Siæl vel, langt sødere, end al Synds Lyst,

den før har havt: og som god Appetit et Tegn til Legemets Sundhed, saa er den Hunger efter Naaden et Beviis paa, at vi staaer i Naade-stand.

1240 En saadan Siæl synes ligesom den hører Christum raabe til sig: **Kommer hid alle I som tørste, kommer og køber foruden Penge Es. 55. V. 1. Kommer hid alle I som arbejde og ere besværede Matth. 11. V. 28.**

1245 Ja den Hunger er i sig selv en Salighed; thi at hungre efter JEsu Retfærdighed, det er just den Retfærdighed, som gielder for Gud; at hungre efter Naade, det er just at have Naade; at hungre efter Troen, det er just at have Troen, og ikke vide det selv, og jo meere vi saa hungre, jo meere mættes vi, og saaledes mættes, at vi immer bliver hungrige.

1250 Den Naade i Christo er saa trøstelig, at den ret mætter Siælen, dog derfor saa appetitlig, at vi immer vil have meer. Vel siger JEsus: **Jeg er Livsens Brød, hvo som æder deraf skal ikke hungre Joh. 6. v. 35. Hvo som drikker af det Vand, jeg giver, han skal ikke tørste Joh. 4. v. 14.**

1255 Men at forstaae ikke saaledes hungre og tørste som den, der vansmægter, og veed ikke at saa noget at lædske og mætte sig med, ney, han mætter, dog saa, at vi aldrig bliver fuldmættet, men jo meer vi faaer Naade, jo meere hungrer vi efter Naade. Det er den Salighed, der følger med aandelig Hunger.

1260 Nu den Salighed ved de øvrige Stykker, ved Troens Frugter, vil Tiden ikke tillade at tale om; og den Sag er klar, at foruden den Belønning, der følger paa hver Dyd, er der en Sødhed og Salighed i Dyden selv: **Salige ere de Miskundige, ja vist foruden den Belønning: De skal faae Miskundhed. Salig er den som forbarmer sig over den Elendige: HERren skal forbarme sig over ham i den onde Tiid, HERren skal bevare ham og holde ham ved Livet, og ikke give ham i hans Fienders Hænder, hans skal vederqvæge ham paa hans Sotte-seng, og hielpe ham i hans Sygdom. Ps. 41. V. 1. 2. 3. 4.**

1270 Men foruden det, er der en Sødhed i Dyden selv. Det synes vel, den Miskundelige har ret ont, alle vil hænge paa ham, men det er sandelig en sød Plage, det synes kun en Plage for dem, som ikke har Hierte til at hielpe, men den Miskundelige holder det ikke for nogen Plage, hans Hierte flyder over, som en springende Kilde, og er det Plage, saa bestaaer det derudi, at han ikke kand

hielp alle, men finder dog en Fornøjelse for hver en, han kand hielp; og altsaa er den Miskundelige aldrig uden sød Trøst i sin Siæl: ligesaa er det med de andre Troens Frugter, Hiertets Reenhed, Fredsommelighed, Taalmodighed, at alle disse Dyder ikke alleene har en Salighed, en Belønning i Vente, men de har og en Sødhed i sig selv.

Men skulle jeg have Frihed at tale et Ord endnu til Slutning, saa maatte det være om den sidste slags Salighed, JEsus taler; thi i den synes atter at være meere Bitterhed end Sødhed, meere Elendighed, end Lyksalighed: Salige ere de, som lide Forfølgelse.

Jeg tilstaaer, dersom dette kom os paa strax i vor Christendoms Begyndelse, førend vi havde smagt noget af Christendommens Sødhed, og erfaret noget af den Salighed, saa maatte det meere, end alt andet adskrekke os fra Christendommen; men saa naadig er GUD: han lader ikke gierne dette komme os paa, førend vi ere komne noget viidt i vor Christendom, og har øvede Sind, og har prøvet Guds Kraft, saa vi har erfaret, at Christendommen er værd baade at giøre sig U-mage for og lide for, og naar det først er, ja saa er det sandelig en Salighed at lide noget for Christi skyld, ikke alleene en Salighed, som skal komme og følge efter, at lide vi med Christo, skal vi og herliggiøres med ham Rom. 8. v. 17.

Derfor heder det: **Eders Løn skal være stor i Himmelen; ney, en Salighed ogsaa i dette Liv: Al saadan Lidelse, siger Paulus, synes vel ikke at være Glæde, men meget meere Bedrøvelse, men derefter skal den bringe os Retfærdigheds fredsommelige Frugter for dem, som ere øvede derudi Ebr. 12. V. 11.**

Men endnu ikke nok, der er og Salighed i Lidelsen selv, o! Den, som har smaat Christi Sødhed, hvor gierne vil han lide noget for Christi skyld, som har liidt saa meget for hans skyld: han finder en Glæde af at blive værdig at lide noget, som Apostlerne, da de vare pidskede, gik glade ud fra Raadet og prisede Gud, at de vare blevne saa værdige Apost. G. 5. v. 41.

Han glæder sig over, at han i dette Stykke kand blive Chrisi Billede liig, at han kand bære Christi Mærke i sit Kiød Gal. 6. v. 17. Ligesom det er en Ære at bære en Herres Ridder-Orden, saa er og Kors og Spot for Christi og hans Lærdoms skyld ligesom Guds Ridder-Orden, en Orden af Korset, som Gud ingen giver

1315 uden til dem, han har kjær, de ikke alleene tager derimod taalig, og bære det
uden Knur; men og med Glæde de tager det an, som et Naade-tegn af Gud,
**agter det for idel Glæde, naar I falde i allehaande Lidelser Jak. 1. v. 2. Vi
rose os af vor Trængsel Rom. 5. v. 3. Det er eder givet at lide for Christi
skyld Phil. 1. v. 29.**

1320

See! Gud regner det selv for en Gave, ligesaa Petrus: **At lide for at have gjort
vel, det er Naade hos GUD 1. Petr. 2. v. 20.** Derfor seer vi ogsaa Texten, at
naar JEsus ved de andre Stykker sætter eengang salig, sætter han ved dette Stykke
to gange salig: **Salig ere de, Salige ere I**, baade for desmeere at forsikre os om
1325 den Sandhed, saa og at forvise os, at som alt det andet i Christendommen er
idel Salighed, saa og den Lidelse, som pleyer at følge med en sand Christendom,
er intet andet end idel Salighed; at om end Begyndelsen i Christendommen, den
Poenitentse, den aandelige Fattigdom, den Bedrøvelse synes at være tung; om en
Enden af Christendommen, Verdens Spot, Foragt, Bagtalelse, Forfølgelse synes
1330 noget ufordøvelig, saa er dog baade Begyndelsen og Enden, og alt, hvad der er i
Christendommen idel Sødhed, idel Salighed: og det var det, jeg tog mig for at
handle om.

Nu allerkiæreste Siæle! Hvad er det dog, som gjør os saa u-villige, u-lystige, kiæde
1335 af den sande Christendom? Da det Onde selv, som er derudi, det, som er det
allerverste og haardste, er dog idel Salighed, vel tungt for Øynene, vel haardt for
Fornuften, vel u-behageligt for Kiød og Blod; men saligt for Troen og Siælen, da
derimod det, som holder os saa fast til Verden, og gjør os Forfængelighed og
Lyst saa umistelig, jeg beder: hvad er det andet, en Uroe, Sinds Møye,
1340 Fortrædelighed og Aands Krænkelse?

Siger mig dog: er det ikke det beste, der er i Verden, fuld af Møye, før man faaer
det? Om der nu da er nogen Møye ved Christendom, hvorfor ikke hellere da
den Møye, som bringer til ævig Salighed, end den Møye, som bestaaer i
1345 Forfængelighed, endes i Traurighed, hindrer Salighed?

Dernæst: er der nogen Herlighed i Verden, som besiddes uden Frygt,
Misundelse, Uroe? Men naar I først har faaet fat paa Christendommens
Herlighed, da ere I fri for alt dette. Kiære! Hvad er det dog, som kand gjøre eder
1350 fornøyet, uden optænde eder desmeere, og gjøre Sindet begiærligere, og naar I
har faaet det, som I længe med stor Uroe og Møye har længtes efter, saa er strax
Lysten forbi, saa falder vi paa noget andet?

1355 Men hvert Stykke for sig i Christendommen gjør fornøyet, hvert Stykke fæster vor Sind, stiller vor Siæl, og fører os paa det ene nødvendige, og forhindrer alt andet, som kand krænke os. Hvor lykkelig er ikke den Fattige i Aanden?

1360 Han er fri for al den Plage, som Verdens Hofmod og Ærgierighed fører med sig: hvor lykkelig er ikke den aandelig Bedrøvede? Han er fri for den forfængelige Glæde, der omsider endes enten med Fortrydelse eller Kiedsommelighed: hvor lykkelig er den, som hungrer og tørster efter Retfærdighed? Han er fri for den u-mættelige Hunger, som Øyens-Lyst, Kiøds-Lyst, Gierighed og Hofmod fører med sig?

1365

Den Sagtmodige, Fredsommelige, den Miskundelige er fri for den Qval, som u-rolige, hidsige qvælende Affecter fører med sig; og er den Salighed saa sød, som findes i hver Dyd selv, hvad skal da ikke den Salighed være, som følger derpaa, naar de skal husvales, mættes rc., og hvor uendelig maae da den Salighed være, 1370 som følger derpaa og i det andet Liv skal komme efter, naar eders Løn skal være stoer udi Himmelen?

Men ach! Her maae det vel hede som Propheten siger: **Hvo troer vor Prædiken? Es. 53. V. 1.** Om vi og bleve troet i alt andet, saa blive vi dog ikke 1375 troet i dette, om vi prædike kun intet andet, end det samme, at der er en Sødhed, en Salighed, en Fornøyelse i Christendommen selv, at det er ikke tungt, som synes tungt, det er ikke ont, som synes traurigt, saa troer vi dog aldrig, saa længe Mennisker ey vil troe med Troe, men vil troe med Fornuften, vil troe med Hænder og Fødder, de vil føle først og begribe, hvad de skal troe, imidlertid er 1380 det dog en u-imodsigelig Sandhed, JEsus har sagt det, og de, som har fundet det, de veed det.

Nu Gud give os alle engang den Naade til at vi kunde erfare det; men salige ere de, som ikke see, og dog troe. At det kunde gaae mange Mennisker, som vi 1385 dagligen see det gaae Børn, de meene deres Dukke- og Spille-tøy er saa herlig, de undre paa, at andre ey kand finde Glæde i saadant, der maa siges dem saa meget man vil, at det er Lapperie, saa troer de det dog ikke, thi de finder selv best, hvor herligt det er; de meener, det er Egensindighed og Suursenhed af andre, som ikke skiøtter derom, ja de neppe kand troe, at nogen kand være til, som ikke 1390 skulle finde Glæde deri; men saa snart de selv faaer Smag paa noget reellere, saa kaster de selv deres Dukke-tøy, ja da undre de virkelig selv, hvor de har kundet

før have Lyst til sligt.

1395 Gud lade det gaae alle saa i det, som ligger meere Magt paa! Verdens Børn synes
saa herlig, saa kostelig om deres Lyst, deres Moder, deres Tiidsfordriver, o! Det
er saadan Glæde, at der er intet bedre til, de kunde ikke leve, om de ikke havde
det, de kand og u-muelig troe, at nogen skulle være, som ikke skiøtter om sligt;
Men er der nogen, som det gjør, saa holder de dem enten for Hyklere,
1400 Skinhellige, som stille sig saa an; thi at nogen af Hiertet skulle være anderledes til
sinds, og ikke have Behag i nogen slig Lyst, det kand de ikke troe, eller og holder
de dem for egensindige, onde, fortrædelige Mennisker, og det bliver saa paa
begge Sider, at det ene slags Folk, som har smagt det reelle Gode, den Sødhed,
der er i det retskafne Væsen i Christendommen, de undre paa, hvor andre kand
1405 finde Behag i sligt, og de andre igien undre paa, hvor noget Menniske kand
undvære sligt, indtil saalænge Gud griber ogsaa dem om Hiertet, rører
Samvittigheden, oplyser Øynene, lader dem komme i aandelig Fattigdom og
Poenitentses Kamp, da begynder og de at blive ligesaa sindede, ogsaa de at undre
over sig selv, hvor de har før kundet agte saadant høyt, da faaer de selv at erfare,
1410 at det ikke er Særsindighed, ikke Hykleri, ikke noget tvunget Væsen, hvad de har
seet af andre, Gud lade det skee! Amen!

Nu HErre! Fortørnes ikke at vi end fordrifter os at tale et Ord med dig i vores
Bøn, skiønt vi ere ikkun Støv og Aske. Vi har tælt i Dag om din Salighed, du
1415 forkynder os i dit Evangelio: HErre! At vi kand tale derom, og at vi kand
forstaae os paa din Salighed, det haver vi din Miskundhed at takke for, især paa
denne Dag, at du ikke alleeneste har opreyst os Saligheds Horn, men og at du
har givet dit Folk Saligheds Forstand, som Zacharias synger i sin Lofsang, i det
du paa denne Dag har gjort for 220 Aar siden en Begyndelse paa at udføre os af
1420 det Papistiske Mørke og Babyloniske Trældom ved din troe Tienere, det Sal.
Redskab D. Morten Luther, saa vi maa sige om denne Dag, som Samson;
**HErre du har i Dag udrettet saadan Salighed ved een eneste Mands
Haand Dom. B. 15. V. 18.**

1425 Ja i Dag er dette Huus din Evangeliske Kirke verderfaret Salighed Luc. 19. V. 9.
Derfore prise vi dig af Hiertet og erkiende, at du er vor Saligheds Gud, og vi
maa sige med David: **HErre! Alle de, som elske din Salighed, skal sige:
Gud være storligen lovet Ps. 70. V. 5. og atter: HErren lader kungjøre
Salighed, at al Verdens Ende skal see vor Guds Salighed Ps. 98. V. 2. 3.**

1430

Vi ere glade i din Salighed, og vi glædelig kand synge med den Røst af
Himmelen: **Nu hører vor Gud Salighed og Kraft og Riget og Magten
hans Christo til Aab. 12. V. 10.**

1435

Nu bede vi, at du fremdeles, som vor Saligheds Skiold vil beskierme og opholde
os din Salighed, du haver givet os. See i Naade til din Evangelistiske Kirke, som
virkelig trænges saare, at dens Fiender hist og her søger at udrydde din Kirke, at
kuldkaaste dens Salighed, at forfølge, fordrive og forhindre Evangelii Fremgang.
1440 HÈrre! Giv ikke din Due i Røveres Hænder!

1440

Lad din Tieneres Lutheri Spaadom blive ved din Naade opfyldt, at om end
Evangelii Lys hist og her skal blive udslukt, hvilket du dog i Naade afvende! Saa
skal det dog i Norden brænde indtil Verdens Ende. Lad Lyset alt blive klarere og
1445 klarere, at alle Folk maae see din Salighed, og lad det skee, som du haver sagt ved
Propheten Zach. 14. **At mod Aften skal det blive ret lyst.**

1445

At jo meere det lakker til Verdens Aften, jo klarere lad Evangelii Lys blive.
HÈrre! De dyrebare Siæle, som du i Dag har gjort deelagtig i din Salighed, og
1450 givet en sød Forsmag paa den ævige Salighed i det Høyværdige Sacramente, du
har ligesom indtrykket dem i din Salighed, o!

1450

Lad dem altid gaae frem og frem i din Saligheds Orden, du i Dag har lært dem.
HÈrre! Lad dem see din Salighed! Smage din Sødhed! De har ædet dit Kiød og
1455 drukket dit Blod, lad dem og blive i dig og du i dem!

1455

HÈrre vor Saligheds Gud see i Naade til din Kirkes Forster-Fader, din Tienere,
din Salvede vor Allernaadigste Konge, Kong CHRISTIAN den Siette!
Omkring ham altid med din Saligheds Skiold! Lad dine Arme altid være en
1460 Saligheds Piil hos ham mod hans Fiender! Vi maae bekiende med David, at du
beviser din Konge stor Salighed, og gør vel mod din Salvede og hans Sød
ævindelig Ps. 18. V. 51.

1460

HÈrre! Det gandske Land og begge disse Riger raaber over ham som Juditha:
1465 Hør dog din Tiernerinde naadelig, Gud give Kongen Lykke og Salighed Judith.
11. V. 45. Vær du hans Lys og hans Salighed, hans Styrke og hans Løn, formeere
dine Velsignelser over ham, alt som du formeerer hans Dage, lad hans Dage
blive derfor mangfoldige, at hans Velsignelser kand blive utallige!

1465

Hendes Kongl. Majestæt vor Allernaadigste Dronnings SOPHIA
MAGDALENA mæt med al Lyksalighed i det timelige, al slags Salighed i det
aandelige og omsider, men sildig, men efter vore Dage, med ævig Salighed! Hans
Kongl. Høyhed vor Allernaadigste Kron-Printz, HERre! Viis ham din Salighed,
1475 lad hans unge Hierte smage din Sødhed, hvor meget den overgaaer af Verdens
Herlighed!

Lad Kongens Søn ligesom din Søn voxer i Alder og Viisdom og Naade! De
Kongl. Printzesser, som du visselig har klædt Dem med Saligheds Kiortel og
1480 Retfærdigheds Klædebon, saa glæd Dem ogsaa daglig i Deres Hierter med den
overflødige Glæde og Fred, som overgaaer al Fornuft!

HERre! Vi tænker nu paa de Ord, som Viismanden taler Viisd. B. 6. v. 26. En
forstandig Konge er Folkets Velstand, og naar viise Folk ere mange, det er et
1485 Lands Salighed, saa bede vi dig ogsaa til faderlig Beskiærmelse, du ville give
Kongen mange viise Mænd og kloge Raad, og tage dem til al Velsignelse, lad
dem i det de gjøre Kongens Gierning gjøre din Gierning, og derved allerbest
gjøre deres egen Gierning!

1490 HERre! Klæd din Præster med Salighed, at dine Hellige maa fryde sig! Velsigne
deres Gierning, som skal forkynde din Retfærdighed for den store Menighed,
din Salighed for alle Folk! Styr du deres Fødder, som skal bebude Salighed og
sige til Zion: **Din Gud er Konge!**

1495 Forsyn o Gud! Dette Land med trofaste Lærere, som ere udsendte af Gud,
Lærte af Gud, og hører til Gud, som lærer Saligheds Vey rettelig, som kand give
dit Folk Saligheds Forstand og gaae frem for HERren og berede hans Vey!

Nu HERre JEsu! Du som selv er idel Salighed, vor Saligheds Fyrste og
1500 Saliggjørerere! Velsigne selv dit Ord, som i Dag er taelt, at det ikke aldeles forgieves
maa være taelt! Giør os overbeviiste i vore Hierter, at det vi gruer for i vor
Christendom er større Lyst, større Salighed, større Fornøjelse, end al den Lyst,
Verden har og holder saa stor!

1505 Giv os Naade til, at vi vel ikke stiller os vor Christendom saa let for, paa det vi
ikke skal bedrage os med nogen falsk udvortes Christendom og Gudfrygtigheds
Skin, og meene, at der hører intet meere dertil, end saa! Men lær os at begribe, at
vi umuelig kand være rette Christne, uden vi skal gaae disse Classer igiennem:

1510 Aands Fattigdom, Bedrøvelse, Sagtmodighed, Hunger og Tørst efter
Retfærdighed, Reenhed af Hiertet, Troens Frugter: Fredsommelighed,
Miskundelighed, Taalmodighed! Men derhos paa den anden Side giv os Naade
til at vi aldrig skrekke os selv med saa stor Vanskelighed, Besværlighed, saa vi
kaster Modet, og lader alting fare, men at vi stedse opmuntrer os selv og erindrer
1515 os den Salighed, som følger med, den som følger efter, og ævig skal følge derpaa,
indtil vi kommer fra dit Rige her neden til i Naaden til dit Rige her oven til i
Æren, fra den stridende til den triumpherende Kirke, hvor ingen Besværlighed
skal være, men lutter og ubeblandet Salighed, ingen aandelig Fattigdom meere,
men u-endelig Herligheds Rigdom, ingen Bedrøvelse meere, men fuldkommen
1520 Glæde, ingen Hunger og Tørst, men evig Mættelse i dit Ansigt Beskuelse og
Vellysters Strømme, da vi altid skal holde den store Alle Helgens Dag, naar vi
selv skal være iblant Helgenes Tal, i Helgenes Arvedeel i Lyset, da det skal hede:
Disse ere de, som ere komne af stor Bedrøvelse, og have toet deres Klæder reene i
Lammets Blod, derfor ere de nu for hans Stoel og Throne og tiene ham Nat og
1525 Dag i hans Tempel, og den, som sidder paa Stolen, skal boe over dem:

De skal ikke meere hungre eller tørste, der skal og ikke Solen falde paa dem eller
nogen Heede, thi det Lam midt i Stolen skal føde dem og lede dem til de levende
Vand-Kilder, og Gud skal aftørre al Graad af deres Øyne Aabenb. 7. v. 14 – 17.

1530 Amen! Gud lade alt dette blive Sandhed i os, saa vist som det er Sandhed i sig
selv.

AMEN!

1535

Kilde

Prædikener over Adskillige Søndags, Pasons og andre Texter, Paa adskillige Tider, Dog af samme Mand, holdte for det Høye Kongelige Herskab Og efter sammes Høye Befalning, af Peder Hersleb, Kjøbenhavn, Trykt og bekostet af Andreas Hartvig Godiche, 1739.

Kildetype

Digitalt manuskript

1540

Tags

Allehelgen, Første tekstrække, Prædiken, Prædikener fra 1700-tallet

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/peder-herslebs-praediken-alle-helgens-dag>

1545